

Vlaams
Parlement

vergadering **C94**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 6 februari 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het gebruik en toepassingen van aardwarmte – 612 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de eventuele gevolgen van het ondersteuningsmechanisme voor gascentrales – 551 (2018-2019)	7
VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de toekomst van de Europese energietransitie – 509 (2018-2019)	9
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het verdwijnen van energieleveranciers – 429 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energiemarkt na het faillissement van verschillende energieleveranciers – 617 (2018-2019)	12
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het investeren in projecten voor duurzame energie in het buitenland – 624 (2018-2019)	19
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over projecten met drijvende zonnepanelen – 625 (2018-2019)	23
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de renteloze energielening voor 'noodkopers' – 626 (2018-2019)	25
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de terugbetaling van de federale energiebijdrage – 627 (2018-2019)	27
VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de zero-emissiepremie – 658 (2018-2019)	30
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het aantal windmolens in Vlaanderen – 671 (2018-2019)	37

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het gebruik en toepassingen van aardwarmte – 612 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Rob Beenders

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik wil graag enkele vragen stellen over de toepassingen van aardwarmte. In de plenaire vergadering hebben we hier ook al over gesproken, maar er blijven toch nog vragen die belangrijk zijn met het oog op duurzame energie in Vlaanderen. We zijn er allemaal voorstander van, zeker rekening houdend met de klimaatuitdagingen waarvoor we staan. We moeten alles op alles zetten om duurzame energiebronnen te kunnen aansnijden.

België heeft de doelstelling om tegen 2020 13 procent van het eindverbruik uit hernieuwbare energiebronnen te halen. Daarvoor heeft Vlaanderen met de andere gewesten en de federale overheid een samenwerkingsakkoord afgesloten. In dat samenwerkingsakkoord is bepaald dat Vlaanderen zal instaan voor 25.000 gigawattuur hernieuwbare energie tegen 2020.

In het Warmteplan 2020 van uw voorganger, minister Tommelein, wordt een productieprognose gemaakt voor diepe geothermie met een aandeel van 164 gigawattuur tegen 2020. Diepe geothermie is een techniek om warmte uit de aarde te onttrekken door middel van water. Een pompsysteem haalt het water boven de grond waar een warmtewisselaar de warmte eruit haalt en vervolgens het koude water opnieuw naar beneden stuurt. Hoe dieper de boorput, hoe warmer het water.

De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) is met een eerste onderzoeksproject bezig in Mol en er zijn ook plannen om diepe geothermie toe te passen op de terreinen van Janssen Pharmaceutica in Beerse. De raming voor de hoeveelheid warmte uit diepe geothermie in het Warmteplan omvat de twee projecten in Mol en Beerse.

Uit eerdere studies bleek dat de structuur van de ondergrond in de Kempen en in Limburg beantwoordt aan de voorwaarden die nodig zijn voor diepe geothermie. VITO experimenteerde met drie boorputten om op zoek te gaan naar aardwarmte. De derde diepe put die werd geboord, had spijtig genoeg niet het gehoopte resultaat, dat we al hebben besproken.

Minister Muyters heeft in de plenaire vergadering van 23 januari gezegd dat het project nog in een experimentele fase zit en dat het nog te vroeg is voor een verdere uitrol van het project. Anderzijds staat daartegenover wel dat we vandaag al bezig zijn met de aanleg van warmtenetten in een bouwsteenmodel om klaar te zijn wanneer de techniek van diepe geothermie op punt staat. Ik hoop dat er snel vooruitgang in zal zijn. Als we eerst zouden wachten op de techniek en dan pas beginnen met de aanleg, komen we te laat. Dat was ook het resultaat van eerdere besprekingen. Warmtenetten aanleggen heeft tijd nodig. Er zijn vandaag projecten. Er zijn vandaag bedrijventerreinen en woongebieden waar we de overstap naar warmtenetten zouden kunnen maken. Vandaar dat we willen werken met het bouwsteenmodel en dat er keuzes moeten worden gemaakt.

De wetgeving legt op dat wie een warmtenet in dienst neemt met een conventionele warmtebron, die warmtebron binnen de vijf jaar moet verduurzamen. Vandaag zien we dat de garantie op een duurzame warmtebron binnen de vijf jaar nog moeilijk te garanderen is. Onderzoek loopt nog en wie kan er een

garantie geven? Het blijft een vraagteken. Wie durft nog het risico te nemen, buiten een aantal gemeenten die wel het voortouw willen nemen, om effectief warmtenetten aan te leggen en om binnen de vijf jaar die garantie te geven? Ik voel aan dat andere gemeenten terughoudender zijn, evenals andere initiatiefnemers. Ze vragen zich af of ze die garantie kunnen geven. Wat als die er niet is? Welke engagement kunnen ze nemen? Wat hangt er dan effectief boven het hoofd?

Dat leidt ons naar een kip-eidiscussie. Vanuit het Streekplatform Kempen werd een tijd geleden een nota opgemaakt met aanbevelingen aan de minister waaronder het aanpassen van deze termijn om de omschakeling toe te laten. Ook op een studiedag over groene warmte van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSOG) werd de verplichting tot het verduurzamen van een warmtebron binnen een periode van vijf jaar door sommigen als een belemmering voor de aanleg van warmtenetten gezien.

Minister, wie is verantwoordelijk voor het realiseren van deze verduurzaming na vijf jaar? Wat zijn de gevolgen indien er binnen de vijf jaar geen duurzame bron is? Welke bescherming genieten deze initiatiefnemers, pioniers, als de duurzame energiebron niet binnen de vijf jaar gevonden wordt?

Bent u bereid om deze periode te verlengen, eventueel onder bepaalde voorwaarden? Of bent u bereid om op zijn minst hierover het debat op korte termijn aan te gaan omdat dit prangend is en op het terrein de vraag wordt gesteld? Moeten we omschakelen naar warmtenetten? Is het interessant? Misschien wel, maar er hangt iets boven het hoofd. Nu zijn er gemeenten die beslissen om bepaalde netten wel of niet aan te leggen.

Het omgekeerde zou ook kunnen: een warmtenet wordt gevoed met de restwarmte van een bedrijf. Stel dat als gevolg van wijzigingen in haar productieproces, de firma beslist om geen warmte meer te leveren. Is dat de verantwoordelijkheid van de fabriek of van de eigenaar van het warmtenet? Wat zijn dan de financiële gevolgen voor dat project? Stel dat er bijvoorbeeld een faillissement is en het bedrijf wordt onmiddellijk stilgelegd, dan valt de warmtetoevoer weg. Is er in een overbrugging voorzien als men niet over een back-upstelsel zou beschikken?

Ik verwijs ook nog naar het project in Beerse. Hebt u een zicht op de eerste resultaten van de proefboringen die gebeuren in Beerse? Wat is de stand van zaken?

Kunt u, rekening houdende met de resultaten van de eerste boringen, aangeven wat de productieprognose nu is tegen 2020? Zal de productieprognose die opgenomen is in het Warmteplan 2020, worden bereikt en/of welke stappen zijn nog nodig om dit te bereiken?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mevrouw Rombouts, in de eerste plaats wil ik aangeven – en dat is vooral de verdienste van mijn voorgangers – dat we sinds de start van deze legislatuur een aantal ondersteuningsmaatregelen hebben ingevoerd voor de toepassing van aardwarmte uit de diepe ondergrond. De calls groene warmte bieden een investeringssteun voor de aanleg van warmtenetten op basis van geothermie. We hebben op die manier al 14 miljoen euro investeringssteun toegekend. Er werd een garantieregeling ingevoerd die de schade ten gevolge van het geologisch risico bij boringen dekt. We nemen deel aan het Europese GEOTHERMICA-project om onze knowhow over geothermie verder uit te bouwen. De energieprestatie-regelgeving werd aangepast, zodat de periode om een warmtenet gefaseerd uit te bouwen, verlengd werd tot vijf jaar. Daarnaast werd ook een gunstige rekenmethode uitgewerkt voor de berekening van het E-peil.

Met deze info als achtergrond beantwoord ik graag uw vragen. Gezien de omslag die we moeten maken, kunnen we ons niet veroorloven dat projecten die in eerste instantie als zeer energiezuinig en duurzaam verkocht worden, niet als dusdanig gerealiseerd worden. De verantwoordelijkheid om de energieprestatieregelgeving na te leven, ligt in de eerste plaats bij de bouwheer. Indien hij hiervoor afspraken heeft gemaakt met derden om duurzame energie te leveren, zal hij wellicht aankloppen bij deze leveranciers die hun oorspronkelijk engagement niet zijn nagekomen.

Een mogelijke oplossing is dat deze energieleveranciers alsnog overschakelen op een andere energiebron die aan de voorwaarden voldoet, bijvoorbeeld een biomassacentrale of restwarmte.

Puur EPB-matig gezien is het echter ook mogelijk om te voldoen aan de regelgeving met een warmtenet dat wordt gevoed vanuit een fossielewarmtecentrale. Het belangrijkste is dus dat bouwheren hun gebouwen het best zo energiezuinig mogelijk ontwerpen, zodat, indien een geothermieproject niet kan worden gerealiseerd, nog aan het maximale E-peil kan worden voldaan.

In geval van overmacht willen we echter een bijkomende optie onderzoeken om onder strikte voorwaarden een beperkte periode van uitstel te kunnen toelaten. Die mogelijkheid moet evenwel nog verder worden uitgewerkt en zal in de komende maanden dan ook verder worden besproken met onder meer Warmtewerk Vlaanderen.

Wat de productieprognoses betreft, de subdoelstellingen worden jaarlijks geëvalueerd naar aanleiding van het zogenaamde onrendabeletoptoppenrapport dat het Vlaams Energieagentschap (VEA) jaarlijks opstelt tegen eind juni. Met het eerstvolgende rapport zal ook een evaluatie gebeuren die rekening houdt met de stand van zaken en de resultaten van de projecten in Mol en Beerse. Die diverse projecten zijn momenteel nog in een opstartfase. Dat weet u. Het is op dit ogenblik dan ook nog te vroeg om al uitspraken te doen over de warmteproductie die we daar uiteindelijk kunnen verwachten. De aanvraag voor het gebruikmaken van de garantieregeling voor de boring in Beerse is nog in behandeling. Indien die aanvraag wordt goedgekeurd, zullen de boringen starten in oktober en wellicht zijn afgewerkt in 2020. De vooropgestelde productie uit het Warmteplan blijft voorlopig dan ook ongewijzigd.

De voorziene bijdrage van geothermie aan de totale energiedoelstellingen voor 2020 is relatief beperkt. In het Energieplan dat de Vlaamse Regering midden 2018 opstelde, bedraagt de bijdrage uit geothermie voor 2020 ongeveer 0,7 procent van de totale productie uit hernieuwbare bronnen. We moeten dan ook realistisch zijn. De totale realisatieperiode van een geothermieproject loopt over meerdere jaren. Dat hebt u zelf ook al aangehaald. Daarom zullen we vooral een groei verwachten in de periode 2020-2030.

Ik hoop dat ik daarmee al uw vragen heb beantwoord.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor uw heel duidelijk antwoord. De afgelopen jaren heeft de Vlaamse Regering, heeft de minister van Energie inderdaad heel duidelijk een positieve houding gehad ten aanzien van diepe geothermie en het mogelijke potentieel dat er op dat vlak is. Ik ben daar ook blij mee.

We moeten dus onze verantwoordelijkheid nemen en er alles aan doen om die techniek goed te onderzoeken en ook de uitrol op een goede manier verder te begeleiden. Het is echter een nieuwe techniek, en dat maakt dus inderdaad dat we ook wel in een leerproces zitten. We moeten de zaken dus goed opvolgen.

We moeten ook kritisch durven bij te sturen als dat nodig is. In die zin ben ik ook blij met uw engagement om een en ander te bekijken in bepaalde gevallen van overmacht. Daar gaat het immers uiteraard over. Dat kan geen bewuste keuze zijn, daar hebt u helemaal gelijk in: projecten die worden vooropgesteld, moeten realistisch opgesteld zijn. Dat kan geen vodge papier zijn, bij wijze van spreken, waarbij men de plannen dan maar volledig omkeert omdat men het niet haalt.

Er zijn echter wel risico's aan. Willen we niet terechtkomen in het verhaal van de kip of het ei, dan is een dekking voor een nieuwe techniek wel belangrijk. Ik ben dus blij met het engagement dat u aangaat om, in geval van overmacht en onder strikte voorwaarden, toch te bekijken op welke manier er voor extra zekerheid of een extra verzekering kan worden gezorgd zodat de uitrol van de warmtenetten vlot verder kan verlopen.

Wat de opvolging van de andere projecten betreft, kijk ik uiteraard ook uit naar de verdere resultaten.

Ik kom nog even terug op het overleg met Warmtenetwerk Vlaanderen. Er zijn nog heel wat andere partners, ook bij het streekplatform, ook bij de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Er zijn bijvoorbeeld de warmte-managers bij de Intercommunale van de Ontwikkeling van de Kempen (IOK), die bezig zijn met die warmtenetten. Er zijn een aantal bedrijven. Ik wil dus de suggestie doen om ook hen te betrekken bij dat overleg.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb vorige week ook minister Muyters ondervraagd over dit soort aangelegenheden, maar het is goed dat dit thema regelmatig op de agenda komt.

Zon, wind en warmte zijn drie van de hernieuwbare-energiebronnen waarop we inzetten om onze hernieuwbare-energiedoelstellingen te halen. In haar vraagstelling zei de collega – en dat staat inderdaad ook in het Warmteplan zelf – dat er een productiedoelstelling is gemaakt voor 2020 van 164 gigawattuur. Bij mijn weten is 2020 volgend jaar al. Ik zou dus weleens willen weten wat momenteel de stand van zaken is. Ik heb gehoord dat u zei dat de stand van zaken tegen juni telkens moet worden geüpdatet. Wat was die dan in juni 2018? Als we volgend jaar die 164 gigawattuur moeten halen, dan moeten we immers nu al op het pad daarnaartoe zijn.

Die duurzame bron moet dus binnen de vijf jaar worden aangewend. U hebt op die vraag geantwoord. Ik heb ook begrepen dat u daar eventueel van wilt afwijken. Gaat het dan om een gemotiveerde afwijking? Wat zijn de modaliteiten om daarvan te kunnen afwijken?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mevrouw Rombouts, we nemen uw bijkomende suggestie zeker mee om eventueel ook andere partners daarbij te betrekken, naast Warmtenetwerk Vlaanderen. Ik denk dat dat geen probleem zal zijn.

Collega Danen, dan was er uw vraag of we onze doelstelling voor 2018 halen. Men meldt me dat die cijfers net binnen zijn. De verwachte productie voor 2018 bedroeg 8473 gigawattuur op basis van de subdoelstelling; de inschatting van de reële productie voor 2018 bedraagt 7731 gigawattuur. Over dat eventuele uitstel hebben we gezegd dat dat onder strikte voorwaarden is. Er wordt verder onderzocht in welke mate dat mogelijk is. Het is dus sowieso geen vrijbrief, absoluut niet. Onder strikte voorwaarden en ook voor een beperkte periode zal er desgevallend uitstel kunnen worden verleend, maar ook daarover kunnen we pas later meer informatie geven.

Ik hoop dat daarmee uw vragen voldoende zijn beantwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de eventuele gevolgen van het ondersteuningsmechanisme voor gascentrales – 551 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Rob Beenders

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, de volledige kernuitstap van ons land in de periode 2023-2025 is wettelijk vastgelegd. In 2023 worden de eerste kernreactoren uitgeschakeld, en in principe in 2025 de overige. De bevoorradingszekerheid garanderen in combinatie met een volledige kernuitstap kan alleen maar als er in die periode ook voldoende alternatieve productiecapaciteit operationeel is. Daarvoor wordt in de eerste plaats aan bijkomende thermische gascentrales gedacht. De federale minister van Energie heeft eindelijk een ondersteuningsmechanisme uitgewerkt dat noodzakelijk is om de elektriciteitsproducenten te overtuigen die centrales te bouwen. Zonder dit mechanisme zouden de centrales niet of niet voldoende rendabel zijn om binnen de geplande tijd te worden gebouwd.

Daaromtrent is uiteraard al heel wat studiewerk gebeurd. In maart 2018 nog publiceerde PwC een studie over het capaciteitsmechanisme voor België ter voorbereiding van een wettelijk kader. Daarin staat de zin: "Zo bestaat het risico dat het CRM een impact heeft op de werkwijze van de systemen ter ondersteuning van hernieuwbare energie. Het systeem van groenestroomcertificaten in stand houden en tegelijkertijd de beschikbare capaciteit vergoeden, zou aanzien kunnen worden als dubbel gebruik." Met die zin lijkt men te stellen dat een capaciteitsmechanisme in combinatie met het ondersteunen van de productie van groene stroom niet mogelijk is.

Minister, vandaar een aantal vragen. Hebt u er een zicht op op welke informatie PwC zijn besluit baseert dat een capaciteitsmechanisme een impact zou hebben op de ondersteuning van hernieuwbare energie?

Is de invoering van het capaciteitsmechanisme ter sprake gebracht op het Overlegcomité met de bedoeling een eventuele impact op de gewestelijke regelgeving voor de ondersteuning van de productie van groene stroom te voorkomen?

Hebt u er zicht op of het ondersteuningsmechanisme voor groene stroom zoals wij dat nu hebben, kan blijven bestaan in combinatie met het capaciteitsmechanisme zoals de Federale Regering het heeft uitgewerkt? Zo niet, op welke manier kan het Vlaamse ondersteuningsmechanisme dan worden bijgestuurd?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: De gewesten werden niet betrokken bij de opmaak van deze studie over de capaciteitsmechanismen. In de studie is er over het algemeen weinig aandacht voor mogelijke interacties met de gewestelijke bevoegdheden.

In de aanbevelingen van de Europese Commissie wordt er in elk geval sterk op aangedrongen om technologie-neutraliteit in te bouwen als principe bij het ontwikkelen van capaciteitsvergoedingsmechanismen. Dit betekent dat alle types

van installaties in principe zouden moeten kunnen inschrijven op dit ondersteuningssysteem, mits ze natuurlijk voldoen aan alle modaliteiten.

Het voorstel van de federale minister van Energie tot invoering van een capaciteitsmechanisme werd ter sprake gebracht op het Overlegcomité van 19 december laatstleden, waar er akte werd genomen dat het overleg heeft plaatsgevonden. Mijn kabinet heeft evenwel tijdens een interkabinettenwerkgroep (IKW) die het Overlegcomité voorafging, vragen gesteld over bijvoorbeeld de mogelijke interactie met warmtekrachtkoppelingen (wkk's). Het voorstel behoeft dus wat ons betreft nog verdere verduidelijking om de mogelijke impact op gewestmateries uit te klaren.

De impact op het gewestelijk ondersteuningsmechanisme zal afhankelijk zijn van de modaliteiten voor deelname aan het systeem. Deze moeten nog verder verduidelijkt worden. Ook daar zal de toekomst meer opheldering brengen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Bedankt voor uw kort antwoord, minister. Wat positief is, is dat u een aantal zaken bekijkt en onderzoekt, dat u al vragen gesteld hebt. Ik begrijp dat u nog geen antwoorden gekregen hebt. Kunt u ons zeggen welke concrete vragen u gesteld hebt en welke bezorgdheden u geuit hebt? Wat zijn de verdere afspraken voor overleg met uw federale collega? Dat is toch niet onbelangrijk, gezien de mogelijke impact op het Vlaamse beleid.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil me aansluiten bij de vraag van de heer Bothuyne, omdat wat in het federaal parlement goedgekeurd zou kunnen worden, wel degelijk een invloed heeft op het gewestelijke niveau. Omgekeerd is mijn vraag de volgende. Hebben wij invloed op wat er in het federale parlement ter stemming voorgelegd zou worden? Dat moet nog naar de Raad van State, maar kunnen ook de gewesten een input leveren om dat bij te sturen? Als het negatief uitdraait voor de gewesten, zijn we wel, zoals we dat zeggen, 'gejost'.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik vind het eigenaardig dat de studie van PWC weinig aandacht had voor de interactie tussen de federale mechanismen en die van het gewest, want dat is toch iets fundamenteels.

Ik zou graag willen weten wat het tijdspad is voor de volgende stappen die gezet moeten worden. Dat lijkt me cruciaal, want we kunnen echt niet langer wachten.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Bij het voorontwerp dat op tafel lag tijdens het Overlegcomité, was het vooral de vraag of zowel nieuwe als bestaande gewestelijke installaties zouden kunnen deelnemen aan de veiling. Dat was namelijk erg onduidelijk.

De modaliteiten voor deelname aan het vergoedingsmechanisme, zoals de minimumdrempel, werden allemaal per KB bepaald. In de memorie van toelichting werd enkel gesproken over het federale, technische reglement. Het ziet ernaar uit dat enkel installaties van meer dan 20 megawatt zullen kunnen deelnemen aan die veiling. Dat was ook een van de aandachtspunten waarop het Vlaams Energieagentschap (VEA) hamerde. We zijn op dit ogenblik aan het bekijken hoe dat verder verloopt. Dat is allemaal ter sprake gekomen bij de voorbereidende IKW's. De vragen werden overgemaakt aan minister Marghem. Zodra we daar een antwoord op krijgen, zullen we dat uiteraard meedelen.

Wat het tijdspad betreft, hebben we begrepen dat de Federale Regering een voorstel heeft uitgewerkt dat op dit ogenblik voor advies bij de Raad van State ligt. Ook daarover kan ik vandaag nog niet heel veel zeggen, maar zal de toekomst meer verduidelijking brengen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel, minister. Ik denk dat u inderdaad de juiste vragen hebt gesteld: op welke manier kunnen die installaties, die door Vlaanderen ondersteund worden, ingeschakeld worden in het federale systeem? Welke impact dat heeft, is een vraag die u dan weer zult moeten beantwoorden.

U zegt dat u de antwoorden, zodra u ze hebt, zult meedelen. Misschien kan afgesproken worden dat die ter beschikking gesteld worden van de commissie, zodat we dat samen kunnen opvolgen en ervoor zorgen dat we een efficiënt ondersteuningssysteem hebben. Enerzijds mag dat geen dubbel ondersteuningssysteem zijn en anderzijds moeten ook de installaties vanuit Vlaanderen maximaal meegenomen kunnen worden bij de berekening van de capaciteit die nodig is om de bevoorradingsekerheid te garanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de toekomst van de Europese energietransitie – 509 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Rob Beenders

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik zal eerst even de context schetsen van mijn vraag. Op Europees niveau is er een debat bezig over het Europees meerjarig financieel kader, dat is het meerjarenbudget voor 2021-2027, het budget dat de Europese Unie ter beschikking zal hebben om beleid te voeren. De Europese Commissie heeft daarvoor een voorstel geformuleerd. Dat voorstel is voor het Europees Parlement gekomen, dat daar al op geantwoord heeft. Nu ligt het voor bij de lidstaten. De Vlaamse Regering is daar via België bij betrokken. In die zin is het belangrijk om in dit parlement een zicht te behouden op de positie en de standpunten van de Vlaamse Regering op dat vlak.

Verschillende ministers zijn bevoegd voor de respectieve Europese programma's. Minister, u bent verantwoordelijk voor de CEF Energy, de Connecting Europe Facility. Dat is een begrotingspost die belangrijk is omdat het voornamelijk gaat over twee dingen. Dat gaat over de ontwikkeling van projecten die ervoor zorgen dat er een verdere integratie is van de interne Europese energiemarkt en dus de interoperabiliteit van de netwerken. Het gaat ook over de samenwerking bij de planning en de inzet van grensoverschrijdende hernieuwbare energiebronnen. Beide zaken zijn voor ons natuurlijk zeer relevant, omdat dit voor een deel gaat over bevoorradingsekerheid, een hot topic: hoe zorgen we ervoor dat we op Europees niveau genoeg energie hebben voor iedereen? Het gaat ook over hoe we ervoor zorgen dat er meer hernieuwbare energie komt, en dat is sowieso, ook gezien de klimaatdoelstellingen, nodig.

Een groot deel van die CEF is eigenlijk federale materie, maar wat specifiek gaat over hernieuwbare energie en over slimme elektriciteitsnetwerken, is Vlaamse materie. Ook de Vlaamse Regering is zich daarvan bewust, want ze verklaarde in november zelf verder te willen onderzoeken wat de opportuniteiten van die CEF zouden kunnen zijn voor de ontwikkeling van smart grids en hernieuwbare energie.

Wat zit er nu in het voorstel van de Europese Commissie? Er wordt ongeveer 7,7 miljard euro uitgetrokken voor die CEF. Er is ook bijzondere aandacht voor de klimaatdoelstellingen. In het voorstel staat dat 60 procent van alle middelen van die CEF aangewend moet worden voor projecten die een bijdrage leveren tot het Parijs-akkoord. Tot zover het voorstel van de Europese Commissie.

Ondertussen heeft het Europees Parlement zich daarover uitgesproken. Het heeft ook een voorstel opgesteld, dat in uw scope ligt, minister. Dat voorstel gaat over een fonds voor eerlijke energietransitie ter waarde van 4,8 miljard euro. Dat is bedoeld om de maatschappelijke, sociaal-economische en milieueffecten op werknemers en gemeenschappen die negatief worden beïnvloed door de overgang van steenkool en koolstofafhankelijkheid, aan te pakken. Er wordt nu vaak gesproken over een energietransitie die sociaal moet zijn, en terecht. Ook voor onze partij en fractie is dat een bijzonder aandachtspunt. Dit is dus een instrument dat zo'n sociale energietransitie zou kunnen bewerkstelligen.

Er komt wat tijdsdruk op in de zin dat de Europese Commissie qua timing voor ogen heeft dat er op 9 mei 2019 op de top in Sibiu tussen de lidstaten zou worden gesproken en geprobeerd om tot een gemeenschappelijk standpunt te komen over de Europese meerjarenbegroting.

Minister, steunt u al dan niet de creatie van een fonds voor eerlijke energietransitie van 4,8 miljard euro?

Wat is de houding van de Vlaamse Regering ten aanzien van het financieringsniveau van 7,7 miljard euro? Is dat voldoende of ijvert u voor meer ambitie, aangezien dit toch wel het belangrijkste investeringsinstrument wordt onder rechtstreekse controle van de Commissie om de overgang naar een koolstofneutrale Europese Unie te garanderen?

Over de drie domeinen van CEF heen moet volgens de Commissie in totaal 60 procent van de middelen aangewend worden voor projecten die een bijdrage leveren tot het Parijsakkoord. Hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Vanbesien, uiteraard zijn de maatschappelijke en socio-economische aspecten van de energietransitie heel belangrijk en dat hebt u ook benadrukt.

Er zullen flankerende maatregelen nodig zijn om een beweging weg van steenkool op te vangen in een aantal regio's van de EU. Dergelijke conversies liggen maatschappelijk niet altijd gemakkelijk. Ik kan mij op dit ogenblik niet uitspreken of dit flankerend beleid best gefinancierd zou worden met een nieuw op te richten fonds, dan wel ingevuld moet worden binnen de bestaande structuur- en cohesiefondsen. Het voorstel voor een eigen fonds zal deel uitmaken van de verdere discussies met betrekking tot het meerjarig financieel kader. De uitkomst zal ook sterk afhankelijk zijn van de uiteindelijke hoogte van het nieuwe EU-budget. We zullen dit met Vlaamse Regering zeer strikt opvolgen.

Het CEF-programma is inderdaad een belangrijk instrument voor de financiering van de vereiste transnationale projecten en investeringen die de energietransitie vorm moeten geven. Over definitieve cijfers wordt nog onderhandeld, maar er kan al worden gezegd dat het CEF-budget zal stijgen. De pijler 'energie' krijgt ook een aanzienlijke budgetverhoging. We kunnen daar met zijn allen alleen maar heel blij over zijn.

Belangrijke bijkomstigheid is dat het CEF Energie nu ook de lidstaten stimuleert tot samenwerking bij de planning en inzet van grensoverschrijdende hernieuwbare

energiebronnen. Een EU-brede coördinatie voor de uitbouw van grensoverschrijdende hernieuwbare energieprojecten en gerichte EU-steun kan de sector-integratie vergemakkelijken en leiden tot verdere investeringen, wat ook Vlaanderen ten goede komt. Over het percentage dat men uit het CEF-budget wil voorbehouden voor de realisatie van deze grensoverschrijdende hernieuwbare energieprojecten wordt momenteel nog onderhandeld, maar ik ben uiteraard verheugd over de erkenning van het belang van hernieuwbare energie en de opportuniteiten die in crossborder samenwerking liggen, en zet dus in op een hoger percentage dan de initieel voorgestelde 10 procent.

Het is uiteraard belangrijk dat de nieuwe Europese begroting voor de periode 2021-2027 een sterke impuls geeft aan de transitie naar een duurzame en koolstofarme samenleving. Onder meer via de investeringen uit het CEF-programma moet het mogelijk zijn deze transitie tijdig te maken. Vanuit deze optiek ondersteun ik dus het door de Europese Commissie vooropgestelde engagement dat 60 procent van het CEF-budget een bijdrage moet leveren aan klimaatacties.

Verder wil ik nog benadrukken dat naast de kwantitatieve doelstelling voor de financiering van klimaatacties, ook de verbetering van de implementatie belangrijk is. Zo ben ik van mening dat de methode voor de tracering van de klimaatfinanciering in het budget van de EU beter moet worden. We moeten streven naar een transparante aanpak die bijdragen aan klimaatacties inschat en die over de verschillende programma's heen consistent is.

Ik denk dat ik daarmee uw vragen heb beantwoord.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik denk niet dat u daarmee mijn vragen hebt beantwoord. U hebt de derde vraag beantwoord, namelijk dat u die 60 procent van de middelen steunt. Dat is een duidelijk antwoord, waarvoor ik u dank.

Uw andere antwoorden begrijp ik eigenlijk niet zo goed. De onderhandelingen zijn bezig en ik vraag u naar het standpunt van de Vlaamse Regering. Uw antwoord is dat de onderhandelingen bezig zijn en dat we niet weten waar die zullen uitkomen. Ik vraag u niet wat de uitkomst zal zijn van de onderhandelingen, want dat weten we nog niet. We zullen dat zien en achteraf ook wel in de krant kunnen lezen. Als parlement is het echter belangrijk om vooraf te weten wat uw standpunt is tijdens die onderhandelingen, want u zit daarin. Ik hoop dat u, indien u onderhandelt, weet wat uw eigen standpunt is. Ik ben het er uiteraard mee eens dat u niet weet wat de uitkomst zal zijn.

U zegt dat het afhankelijk zal zijn van het uiteindelijke algemene bedrag van het meerjarig budget. Hoe hoog vindt de Vlaamse Regering dat dit moet zijn? De Commissie doet een voorstel van 1,1 procent van het bruto nationaal inkomen (bni). Het Europees Parlement, met onder meer Guy Verhofstadt als voortrekker, zegt dat het veel meer moet zijn. Een duidelijke meerderheid in het Europees Parlement pleit voor 1,3 procent van het bni. Wat zegt de Vlaamse Regering daarover?

Minister, u hebt gezegd dat we wel zullen zien hoeveel het is, maar de Vlaamse Regering heeft daar een stem in. Wat wil de Vlaamse Regering?

Ik heb een gelijkaardige vraag over dat apart fonds voor een eerlijke energietransitie. U hebt gezegd dat we het nog niet weten en dat de onderhandelingen het zullen uitwijzen. Mijn vraag is echter wat uw standpunt is. Hoe gaat u naar die onderhandelingen? Vindt u dat er een apart fonds voor een eerlijke energietransitie moet zijn, zodat dat wordt gebetonneerd en we zeker weten dat er geld gaat naar die transitie en naar de opvang van de sociale gevolgen hiervan, of vindt u dat dit beter wordt geïntegreerd in andere fondsen, met als mogelijk

nadeel dat dit kan verwateren en dat minder te controleren valt dat die klemtoon effectief wordt gelegd?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Vanbesien, ik kan natuurlijk niet op de feiten vooruitlopen. U weet wellicht dat de Vlaamse Regering op dit ogenblik overlegt. De interkabinettenwerkgroepen kijken na wat straks de definitieve cijfers zullen zijn. Als minister van Energie kan ik enkel zeggen dat we de ambitie zo hoog mogelijk willen stellen, maar ik kan natuurlijk niet vooruitlopen op wat straks het definitieve standpunt van de Vlaamse Regering zal zijn. We leggen de lat echter zo hoog mogelijk. We hebben een zo groot mogelijke ambitie en daar blijven we op hameren. We willen uiteraard zo veel mogelijk middelen uit dat Europees fonds binnenhalen.

Wat specifiek het fonds voor een eerlijke transitie betreft, denk ik niet dat het van doorslaggevend belang is of het om een apart fonds of om een deel van de bestaande structuren en cohesiefondsen gaat. Het is opnieuw van belang dat we een zo hoog mogelijk budget kunnen binnenrijven om voor een eerlijke transitie te zorgen. Iedereen heeft daar uiteraard belang bij, maar ik kan niet vooruitlopen op wat straks het officiële standpunt van de voltallige Vlaamse Regering zal zijn. De ambitie is alleszins groot.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, ik had het daarstraks verkeerd begrepen. Ik dacht dat u had gezegd dat er nog wordt onderhandeld op het niveau van de Belgische staat of de Europese Unie, maar blijkbaar gaat het om onderhandelingen in de Vlaamse Regering. We weten dat we in mei 2019 moeten landen, maar er is nog geen standpunt. Ik denk dat het heel dringend is dat de Vlaamse Regering een standpunt inneemt. Ik zie me dan ook genooddaakt hierover later nog eens een vraag om uitleg te stellen, in de hoop dat de Vlaamse Regering dan een standpunt zal hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het verdwijnen van energieleveranciers
– 429 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energiemarkt na het faillissement van verschillende energieleveranciers
– 617 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Rob Beenders

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, People Energy is voorlopig de laatste energieleverancier die begin 2019 van de energiemarkt is verdwenen. Op korte termijn zijn zeven leveranciers van de Belgische energiemarkt verdwenen. Sommige leveranciers verdwijnen omdat de Vlaamse Regulator voor de Energie- en Gasmarkt (VREG) of een andere regulator de leveranciersvergunning heeft ingetrokken. Andere leveranciers zien de bui tijdig hangen en ontbinden voordien al de vennootschap. Samen met de andere regulatoren houdt de VREG het energielandschap nauwgezet in de gaten, waardoor vermoedelijk onverwachte faillissementen zijn vermeden en de stopzetting van de activiteiten van de getroffen leveranciers ordelijk is verlopen.

Er zijn verschillende oorzaken die de verdwijning van de leveranciers in de hand werken, zoals de wispelturigheid van de energiemarkt, deels door de onzekere nucleaire productie-installaties, de complexiteit van de energiewetgeving, die per regio verschilt, en de zware concurrentie, die de marges sterkt heeft gereduceerd.

Minister, de vrijmaking van de energiemarkt moest leiden tot een concurrentiële energiemarkt, waardoor de energieprijzen zouden dalen. Een aantal van de verdwenen energieleveranciers zijn zogenaamde prijsbrekers die de energieprijzen naar beneden trokken. Telkens wanneer een energieleverancier verdwijnt, verdwijnt een concurrent. Afgaande op de geruchten, zullen binnen afzienbare tijd nog energieleveranciers verdwijnen.

Tast de verdwijning van steeds meer energieleveranciers de concurrentie op de energiemarkt aan? Zullen de energieprijzen hierdoor minder onderhevig worden aan concurrentie? Kunnen consumenten beter worden geïnformeerd over de financiële toestand van hun toekomstige leverancier, naar analogie met de beoordeling van de dienstverlening door een leverancier?

Sommige leveranciers die hun vennootschap willen ontbinden, bieden hun klanten aan naar een welbepaalde leverancier over te stappen. In een nieuwsbrief en een persbericht roept de VREG op de energieprijzen van de verschillende leveranciers te vergelijken.

Bereikt deze boodschap van de VREG voldoende gedupeerde klanten? Kan de VREG bijkomende ondersteuning bieden, zodat die klanten opnieuw bij een voordelige energieleverancier terechtkunnen? Allicht is het zo dat een leverancier die stopt, er belang bij heeft naar een welbepaalde leverancier door te verwijzen.

In een vrije markt gebeurt het nu eenmaal dat energieleveranciers het faillissement moeten aanvragen of vroegtijdig hun activiteiten moeten staken. Ook steeds meer grote energieleveranciers, zoals Uniper Benelux, trekken zich om strategische redenen terug uit België. Naar hun aanvoelen is de Belgische energiemarkt niet langer interessant.

Kan de Vlaamse overheid binnen haar bevoegdheden bijdragen tot een stabiel klimaat op de energiemarkt? Welke maatregelen kunnen hiertoe bijdragen en bent u bereid deze maatregelen te nemen?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik heb een gelijkaardige vraag om uitleg. De situatie is net geschetst, maar het gaat niet enkel om People Energy, maar ook om Enovos België, Comfort Energy en Belpower. Een hele rist leveranciers zijn failliet gegaan en niet alle overdrachten of beëindigingen zijn even vlot verlopen.

Test-Aankoop heeft er gewag van gemaakt dat een aantal leveranciers in faling hebben gesuggereerd dat ze door een andere leverancier zouden worden overgenomen. Er is, met andere woorden, het gerucht of de bezorgdheid dat er plots een concentratie van spelers zou ontstaan en dat het concurrentieel effect ten gevolge van de vele spelers op de markt, waaronder een aantal forse prijsbrekers, zou verdwijnen.

Zoals terecht aangestipt, hebben we met de VREG een regulator die de markt nauwlettend in de gaten houdt. Maar die regulator kan natuurlijk zelf geen leveranciers in het leven roepen, die bekijkt of de markt voldoende werkt.

Minister, u hebt aangegeven in een artikel in De Morgen van 22 januari dat u voorlopig nog niet bezorgd bent over deze faillissementen en dat er ook een

aantal spelers zijn bijgekomen. Dat heb ik inderdaad ook gezien. U zei ook dat ze niet allemaal zijn opgewassen tegen de sterke concurrentie. Dat is ook zo. De marges van de leveranciers zijn zeer laag en afhankelijk van het businessmodel. De hevigheid waarmee ze proberen in de markt te geraken, leidt er soms toe dat hun businessmodel niet duurzaam is en ze niet kunnen overleven.

Voor ons is het natuurlijk evident om de consumenten gerust te kunnen stellen dat, als zij een leverancier contacteren en als zij op de website naar de V-test gaan kijken en een interessant aanbod zien, ze geen schrik moeten hebben dat het geen klassieke naam is, dat ze zich niet moeten afvragen of die wel robuust is en of het contract het wel een jaar zal uitzingen en de leverancier niet failliet gaat. Mensen moeten natuurlijk volop gebruik kunnen maken van de vrije markt die in de leveranciersbranche heerst.

Minister, hoe schat u de huidige situatie op de elektriciteitsmarkt in? Zijn er voldoende garanties dat wanneer er een leverancier faalt, die opgevangen kan worden? Ik heb vernomen dat de VREG aan een noodleveranciersregeling werkt, maar het is me niet duidelijk wat de rol van de overheid daarin moet zijn. Moet daar forser in worden gereguleerd, wanneer, zoals collega Danen stelt, een falende leverancier klanten doorverwijst naar een andere leverancier? Kan dat zomaar? Wordt die daarvoor betaald? Moeten we er niet voor zorgen dat op dat moment klanten nog beter geïnformeerd worden, dat hun duidelijk wordt gemaakt dat ze opnieuw vrij zijn om een nieuwe leverancier te kiezen, dat dat ook heel snel kan gaan en dergelijke meer? Worden de consumenten voldoende geïnformeerd door de regulator of iemand anders? Welke uitkomst kan de uitwerking van een noodleveranciersregeling bieden?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, wat betreft het verdwijnen van energieleveranciers moeten we eerst duidelijk stellen dat ze niet allemaal failliet zijn gegaan maar dat een aantal vrijwillig gestopt is. Een goed werkende elektriciteits- en gasmarkt die voordelen biedt voor de afnemers in Vlaanderen, vereist uiteraard een voldoende graad van concurrentie aan de aanbodzijde en voldoende alerte elektriciteits- en gasklanten aan de vraagzijde. Het verdwijnen van een aantal energieleveranciers roept inderdaad vragen op over de graad van concurrentie op de elektriciteits- en aardgasmarkt.

Tegelijk zijn er ook nog steeds leveranciers geïnteresseerd om actief te worden op de markt. De VREG kende in 2018 nog een vergunning voor elektriciteit toe, en ontving twee meldingen voor elektriciteit en één melding voor aardgas van leveranciers die op dit ogenblik in het buitenland actief zijn maar die duidelijk te kennen geven dat ze hier actief wensen te worden. Het aantal aanvragen lijkt dan ook niet echt terug te vallen. Daarom heb ik in de pers gezegd dat het op dit ogenblik nog niet echt zorgwekkend is maar dat we het alleszins wel blijven opvolgen.

Of het verdwijnen van een beperkt aantal kleine tot zeer kleine spelers een significante impact op het prijspeil in de markt zal hebben, is niet zeker op dit ogenblik. Het is bijvoorbeeld belangrijker hoe de marktmacht zich voordoet aan de bovenkant van de markt, met andere woorden de grootste spelers, en hoe zij zich verhouden tot de kleinste spelers, voor zover er een kritische massa aan prijsbrekers overblijft.

Zonder in detail te treden, het is niet noodzakelijk zo dat de leveranciers met de laagste prijzen de markt moeten verlaten. Hoewel prijsbrekers een belangrijke rol kunnen spelen in het scherp houden van de markt, lijkt het belangrijker dat er voldoende uitdagers overblijven die met elkaar inzake de prijs concurreren. Ondanks het feit dat er leveranciers aangekondigd hebben de markt te zullen verlaten of de markt al verlaten hebben, blijven er nog steeds relatief veel uitdagers over op de markt.

De financiële toestand van de energieleveranciers wordt goed opgevolgd door de VREG in het kader van de leveringsvergunningen. Hierbij moeten wel volgende kanttekeningen gemaakt worden. Het is nu nog mogelijk dat een energieleverancier die in het buitenland actief is, geen leveringsvergunning aanvraagt en toch actief is op de energiemarkt in Vlaanderen. Er is met andere woorden nog altijd een achterpoortje maar dat zal straks gesloten worden door de aanpassing in het Energiedecreet.

Verder wil ik erop wijzen dat financiële moeilijkheden niet direct tot uiting hoeven te komen in de bedrijfsbalans. De financiële opvolging kan dus geen waterdichte garanties bieden tegen faillissementen of andere problemen.

Telkens een energieleverancier aankondigt zijn activiteiten te staken, leidt dit tot heel wat vragen bij de ombudsdiensten en de regulator. Er wordt ingezet op een efficiënte en duidelijke informatieverstrekking, onder andere door aangepaste 'veel gestelde vragen' voor elk dossier. Deze informatie wordt actief aangeboden via de website van de VREG en social media en is dus gemakkelijk toegankelijk voor het brede publiek. Mensen die de regulator contacteren via e-mail of telefoon krijgen uiteraard altijd een antwoord op maat. De V-test blijft de referentie voor het vergelijken van de aanbiedingen op de markt en kan voor mensen die geen toegang hebben tot of moeite hebben met digitale media ook telefonisch aangevraagd worden. Ondanks al die inspanningen kunnen we niet altijd iedereen bereiken, maar met het aanbod via digitale media en de telefoon denken we de grootst mogelijke groep te kunnen bereiken.

De energieleveranciers melden vooral hinder te ondervinden van de veelvuldige wijzigingen aan het regelgevend kader. Daar zijn we natuurlijk allemaal voor een stuk verantwoordelijk voor. Veranderingen aan heffingen, quota en tarieven noodzaken telkens tot wijzigingen aan de facturatiesystemen van de leveranciers, wat vaak een dure operatie is.

Een aantal van die wijzigingen is de laatste jaren sterk toegenomen, denken we maar aan de invoering van de vennootschapsbelasting op de intercommunales, de verlaging en vervolgens verhoging van de btw, de verhoging en vervolgens weer verlaging van de Vlaamse bijdrage voor het Energiefonds, aanpassingen aan de federale bijdrage enzovoort. Alleszins waren een aantal van die aanpassingen onvermijdelijk, maar die hebben ook repercussies voor de energieleveranciers.

Het bundelen van die wijzigingen zou natuurlijk een goede zaak kunnen zijn, het zou alleszins de kosten voor de leveranciers kunnen beperken, maar u weet dat dat niet altijd mogelijk is. Alleszins is er wel al de suggestie om zo weinig mogelijk te werken met maatregelen die retroactief zijn, want dat maakt het systeem nog complexer. Een groot aantal van die aanpassingen valt echter onder de federale verantwoordelijkheid.

Daarnaast is er de rol van de energieleveranciers als instanties die instaan voor de inning van de distributienettarieven, inclusief alle openbardienstverplichtingen en bijdragen, en het feit dat ze zelf ook de risico's op wanbetaling dragen.

In de eerste plaats kan Vlaanderen het risico op wanbetaling proberen te beperken door het aantal en de hoogte van de openbardienstverplichtingen te beperken. In de tweede plaats is er de herverdeling van de risico's tussen de verschillende partijen. Zo draagt de Vlaamse belastingdienst het risico op de onbetaalde Vlaamse bijdrage. Voor het deel distributiekosten lopen de onderhandelingen tussen leveranciers en distributienetbeheerders al geruime tijd om tot een betere risicoverdeling en een vergoeding te komen.

Daarbij moet worden erkend dat Vlaanderen en zelfs België als een kleine markt moeten worden gezien. Dit betekent automatisch dat de kost om een klant te

bedienen in Vlaanderen relatief hoog zal zijn in vergelijking met grotere landen. Net zoals voor andere bedrijven – administratief, financieel, operationeel – het geval is, moeten we dus opletten dat er bovenop deze schaalnadelen geen bijkomende handicaps zijn voor de energieleveranciers. Verder meen ik dat we in Vlaanderen een redelijk evenwicht tussen marktwerking en sociale bescherming van een klant tegen afsluiting hebben gevonden.

De energieleveranciers worden strikt opgevolgd door de VREG, in het kader van de leveringsvergunningen, waarbij ook de financiële toestand van de bedrijven wordt beoordeeld.

De rol van de regulator is alleszins een belangrijke factor in het vertrouwen dat nog steeds heerst bij de overgrote meerderheid van zowel de gezinnen als de bedrijven in het positieve effect van de vrijgemaakte elektriciteits- en aardgasmarkt in Vlaanderen. Ten slotte blijft de V-test de enige neutrale en objectieve referentie voor het vergelijken van de aanbiedingen op de markt. De V-test kan als enige door mensen die geen toegang hebben tot of moeite hebben met de digitale markt, ook telefonisch worden aangevraagd.

Het is bijzonder moeilijk om als energieleverancier die moeilijkheden ondervindt, de klanten sereen en volledig te informeren. Toch blijft dit voor ons allemaal een absolute must. De VREG treedt dan ook op binnen zijn bevoegdheden, als er signalen worden ontvangen dat bepaalde klanten niet voldoende of niet correct worden geïnformeerd. Ook hier wordt de samenwerking met de ombudsdiensten, de andere energieregulators en andere relevante overheidsdiensten benut voor maximale impact.

Het opstellen van een goede noodleveranciersregeling is een zeer complex werk van lange adem, ook al omdat op expliciete vraag van de energieleveranciers wordt gewerkt aan een uniforme oplossing die toepasbaar is in de drie gewesten. Ik ben blij dat er constructief wordt samengewerkt tussen de energieregulators, de distributienetbeheerders, de transmissienetbeheerder en alle andere betrokken partijen in de energiesector, waardoor de negatieve effecten voor de klanten tot het absolute minimum kunnen worden herleid.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik wil nog even voortgaan op wat u zei over de informatieverplichting van de VREG. Zoals ik het nu begrijp, antwoordt de VREG op e-mails en op telefoons. Ja, dat zou er nog aan mankeren, maar ik heb het over de meer actieve rol die een regulator als de VREG zou kunnen spelen om bij een faillissement mensen op de goede of toch een betere weg te helpen.

Nogmaals, iedereen zal je daarmee niet kunnen bereiken, daar ben ik het mee eens. Het is wel zo dat je een code van goede praktijk zou kunnen afspreken met de energieproducenten. Als er wordt afgesproken dat een producent niet doorverwijst naar een andere, een collega-producent, maar bijvoorbeeld naar de V-test van de VREG, zou dat al veel oplossen. Dan kunnen mensen in alle onafhankelijkheid de keuze maken voor een nieuwe energieleverancier.

Als een leverancier stopt – de meeste stoppen omdat het businessmodel niet meer hanteerbaar of niet rendabel genoeg is –, zal die allicht wel een vergoeding krijgen om door te verwijzen naar een andere producent. Ik vind het faliekant en misplaatst dat een leverancier die stopt, gewoon doorverwijst naar een andere leverancier en de indruk geeft dat hij op die manier een klant op de beste manier bedient. Vaak is dat niet zo want hij wordt daarvoor vergoed.

Het zou veel beter zijn, als zij gewoon zouden verwijzen naar de V-test. Bent u bereid om te onderzoeken of zo'n code van goede praktijk haalbaar is?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Bedankt voor uw omstandige antwoord, minister. Ik denk dat we ons niet te veel zorgen moeten maken. De situatie wordt goed opgevolgd. Er wordt gewerkt aan de noodleveranciersregeling, heb ik begrepen. Het belangrijkste voor mij is dat die markt zo goed mogelijk kan blijven werken en dat als er een disruptie is, de klanten zo snel mogelijk opgepikt worden en zo kort mogelijk in een distributiesysteem moeten komen, omdat dat nu eenmaal niet het meest performante is.

Er moet een oogje in het zeil worden gehouden dat bij faillissementen of dreigende of nakende stopzettingen klanten niet ineens snel naar een andere leverancier worden doorgesluisd, zonder langs de consultatie van de markt te passeren. Dat is een blijvend aandachtspunt, waar de VREG op kan toezien. Maar ik ben zeer tevreden met uw antwoord. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik had in het kader van deze discussie graag een vraag gesteld die ik in eerdere commissievergaderingen al een paar keer gesteld heb. Er is de problematiek van de lay-out van de factuur die geregeld zouden worden gewijzigd vanwege gewijzigde regelgeving, zowel op Vlaams als op federaal niveau, maar ik ben nog altijd vragende partij om daar nog iets aan toe te voegen. En dat is het volgende.

Er zijn bijvoorbeeld mensen die zich aansluiten bij een groepsaankoop. Die gaat in vanaf een bepaalde datum, bijvoorbeeld 1 maart. Dat is voor één jaar, dus dat verloopt dan eind februari het jaar erna. Maar als die groepsaankoop om een of andere reden niet verdergezet wordt, wat perfect kan, dan zijn er heel veel burgers die niet doorhebben dat hun contract beëindigd wordt, waardoor het tarief dat was afgesproken bij de groepsaankoop, niet meer geldig is. Zo komen ze plots in een tariefsysteem terecht dat superduur is, met soms een factor van 50 procent erbij op het commoditygedeelte. Burgers worden dan verrast als ze per toeval of bij een volgende eindafrekening, nog eens een jaar later, geconfronteerd worden met een commodityprijs die een stuk hoger ligt dan wat ze hadden afgesproken bij de groepsaankoop.

Je kunt gemakshalve zeggen dat het de fout van de burger is en dat hij maar zo slim had moeten zijn om op tijd te kijken wanneer de groepsaankoop kwam te vervallen, zich dan op tijd aansluiten bij een andere groepsaankoop, of zelf contact opnemen met leveranciers of de V-test doen enzovoort. Het zou nochtans zeer simpel kunnen zijn. Er is op federaal niveau al afgesproken dat de einddatum op de factuur moet staan. Maar ik daag de mensen uit – niet de mensen in deze commissie, want die zullen het wel weten, maar bijvoorbeeld de mensen op de administratie die zich niet met energie bezighouden – of ze dat weten staan op hun factuur. Neen, ze gaan dat niet vinden. Zoek het maar op, minister. Op de derde of vierde pagina zal er misschien een klein regeltje staan, dat zegt wanneer uw contract komt te vervallen.

Men zegt dan dat dat op federaal niveau moet worden geregeld. Maar ik zeg dat je dat perfect kunt omzeilen. Ik heb daarvoor Consumentenzaken niet nodig. Je zou perfect een deontologische code kunnen afspreken met de leveranciers, waarbij in koeien van letters op de eerste pagina staat wanneer het contract komt te vervallen – wat je ook ziet als de factuur bijvoorbeeld digitaal binnenkomt, want dat gebeurt ook heel vaak. Op die manier zou je een aantal burgers helpen om op tijd hun energiecontract te wijzigen.

Ik heb die vraag al een paar keer gesteld aan uw voorganger, minister. Bij deze stel ik ze ook aan u. Bent u bereid om met de Federatie van de Belgische

Elektriciteits- en Gasbedrijven (FEBEG) aan tafel te zitten om een soort code af te spreken om dat in koeien van letters op de eerste pagina te zetten?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Bedankt voor de bijkomende vragen. Ik hoor hier twee keer een deontologische code of een code van goede praktijk inzake de energieleveranciers vermeld worden. U weet dat de VREG, die onder het Vlaams Parlement valt, vooral de controle doet op de energieleveranciers. Mijnheer Danen, u vraagt dat er meer verplichtingen worden opgelegd inzake informatie aan de burger, voor als zij niet bereikt worden. Ik denk dat we die boodschap alleen maar kunnen meegeven aan de VREG enerzijds. En anderzijds moet ik ook meegeven dat als mensen straks worden afgesloten omdat er een leverancier bijvoorbeeld in faling is verklaard, het dan nog altijd de distributienetbeheerders zijn die worden aangeduid als noodleverancier. Wat dat betreft, is er dus ook wel een oplossing.

Mijnheer Gryffroy, u vraagt of ik gecontroleerd heb waar de einddatum op mijn factuur vermeld staat. De leveranciers maken natuurlijk zelf hun facturen op. Wij kunnen niet met het vingertje gaan wijzen en zeggen hoe zij die factuur specifiek moeten opstellen. U vraagt naar een deontologische code, maar ik denk dat het opnieuw aan de VREG is om in eerste instantie de leveranciers te controleren. Het staat de VREG natuurlijk vrij om die suggestie inzake de datum op de factuur mee te geven aan de leveranciers. Maar om daar specifieke verplichtingen rond op te leggen, is iets moeilijker.

Er zou wel sprake van zijn om in de toekomst aan meer uniforme facturen te werken. Daarover zou op dit ogenblik een overleg plaatsvinden met de gewesten en de federale overheid, om zodoende ook daar meer transparantie en meer duidelijkheid voor de burgers te hebben.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mijn opmerking was voor alle duidelijkheid niet dat de VREG niet voldoende informeerde. Ik denk dat de VREG heel erg veel moeite doet om te informeren. Mijn oproep was meer om naar een code van goede praktijk te gaan, waarbij leveranciers met elkaar afspreken dat ze bij een faillissement of stopzetting niet naar een ander verwijzen, maar dat ze gewoon naar de V-test verwijzen. Ik denk dat dat niet moeilijk is, als iedereen tenminste mee wil.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is in dit soort discussies altijd een beetje wikken en wegen. De burger of de consument moet maximaal geïnformeerd zijn om een geïnformeerde beslissing te kunnen nemen, als een sterke actor in een vrije markt. Zo kan men voordeel halen uit de concurrerende, vrije markt. Vervolgens bepalen we wat er zoal aan informatie ter beschikking moet worden gesteld. Er moet natuurlijk van alles ter beschikking gesteld worden, maar we moeten ook vermijden dat de leveranciers op den duur zeggen: 'Beste overheid, stel zelf maar een factuur op. Hier zijn de data, trek jullie plan. Giet het in het format dat jullie willen.'

Ik herinner mij een wet op huwelijksbureaus die werd ingevoerd omdat er nogal wat uitwassen waren met contracten. De overheid had op den duur bepaald welke tekst er in welk kader moest komen, hoe dik de lijn moest zijn, hoe groot de letters waren, wat er op welke plaats in de brief moest komen, enzovoort. We mogen dat niet tot enorme excessen drijven, zodat die factuur uiteindelijk een half magazine is, met veel extra portkosten en dergelijke.

Collega Gryffroy, het is verplicht om te melden wat de aflooptdatum is. Bij de ene leverancier krijg je netjes op voorhand een brief: 'Beste klant, binnen drie

maanden vervalt uw contract. We hopen dat u gelukkig bent bij ons, en dat u uw contract wilt verlengen. Als u toch wilt opzeggen, dan kan dat nu.' Er zijn inderdaad ook leveranciers die dat in kleine letters onderdaan de factuur vermelden. Daar bestaan dus verschillen, maar dat is natuurlijk ook een deel van de dienstverlening.

Ik begrijp wel dat het flexibel en het liquide houden van de markt van kapitaal belang is. Je kunt inderdaad kijken of dat een code moet zijn die je afdwingt, of een systeem van goede praktijken, zoals collega Danen aanhaalt. Daar kunnen we over spreken. Ik verneem van de minister dat daarover een overleg loopt. Ik herinner mij uit het verleden dat het instrument van het consumentenakkoord ook niet zo slecht is. Je onderhandelt binnen de sector met de consumenten en de leveranciers, om te kijken wat het systeem is dat goed kan werken.

Maar we moeten ons behoeden voor een factuur die volstaat met van alles en nog wat, in naam van de transparantie. Zo verlies je op den duur de essentie uit het oog: hoeveel betaal ik, hoe groen is mijn contract, en wanneer kan ik het stopzetten of verlengen? Dat lijken mij de drie meest fundamentele elementen.

Minister, we kijken uiteraard uit naar dat overleg. We zullen zeker en vast opvolgingsvragen stellen, om te horen hoe het daarmee staat. Maar ik zou toch aanbevelen om daar behoedzaam en nuchter mee om te springen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het investeren in projecten voor duurzame energie in het buitenland – 624 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Rob Beenders

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Er werden ambitieuze doelstellingen opgelegd aan Vlaanderen voor het produceren van hernieuwbare energie. Daarbij werd logischerwijze rekening gehouden met de mogelijkheden en de opportuniteiten voor diverse lidstaten, zoals het aantal uren wind en zon, de grootte van de kuststrook, de aanwezigheid van watervallen enzovoort. Men noemt dat de technische capaciteit van een land. Die verschilt immers sterk tussen de diverse lidstaten.

Als we willen evolueren naar een meer slagkrachtige Europese energie-unie, dan moeten we ook over het muurtje durven te kijken en moeten we samenwerking aangaan. Waarom zouden we niet investeren in hernieuwbare-energieproductie waar ze het meeste rendement haalt? Investeren in het buitenland tellen echter niet mee voor de eigen doelstellingen, want daarvoor moet een gezamenlijk project worden opgezet.

– *Willem-Frederik Schiltz treedt als voorzitter op.*

In deze commissie heb ik die vraag al twee keer aan uw voorganger gesteld, op 18 januari 2017 en op 13 juli 2018. We hebben van gedachten gewisseld over de optie om samen te werken met andere Europese landen die de energiedoelstellingen behalen, of die ze door natuurlijke omstandigheden al overschrijden. Denk aan landen die meer zon, wind en waterkracht ter beschikking hebben.

Toen werd aangehaald dat er drie mogelijke samenwerkingen bestaan: het aankopen van hernieuwbare-energiestatistieken van een andere lidstaat, de ontwikkeling van gezamenlijke projecten met andere lidstaten, of de ontwikkeling van

gemeenschappelijke samenwerkingsmechanismen met de andere lidstaten. Toenmalig minister Tommelein omschreef de aankoop van hernieuwbare-energiestatistieken als onwenselijk, en de laatste twee opties waren volgens de minister onhaalbaar tegen 2020.

We zijn dan even over het muurtje gaan kijken, namelijk in Nederland. Zij hebben een doelstelling van 14 procent hernieuwbare energie tegen 2020. Nederland acht het niet evident om die doelstelling te behalen, en daarom onderzoeken ze momenteel het potentieel van investeren in hernieuwbare-energieprojecten in het buitenland.

Dat is ook voor Nederland nieuw, want ook zij waren tot voor kort niet bereid om energiesubsidies te investeren in andere landen. Concreet werkt NERO Renewables aan een windmolenpark in Roemenië. Het systeem bestaat erin dat ze een bepaalde ondersteuning krijgen als de elektriciteitsprijs minder is dan 39,5 euro per megawattuur. Ligt de prijs hoger, dan moeten ze die ondersteuning terugbetalen.

Door de Nederlandse investeringen kan men dit beschouwen als Nederlandse hernieuwbare energie. Voor Roemenië creëert dit extra tewerkstelling. NERO Renewables krijgt geen subsidies, maar een waarborg op de elektriciteitsprijs via een 'contract for difference'. Nederland werkt dus een systeem uit waarmee ze hun doelstelling van 14 procent kunnen behalen. Er is hier sprake van een gezamenlijk project.

Minister, we kennen het standpunt van uw voorganger, maar is uw standpunt inzake energiebeleid ondertussen gewijzigd? Wat is uw standpunt over het opzetten van gezamenlijke projecten of samenwerkingen met de andere lidstaten, in functie van een maximaal rendement van de investering in hernieuwbare energie? Wat is de meerwaarde hiervan en wat zijn mogelijke valkuilen? Is deze piste een haalbare optie om de energiedoelstellingen voor Vlaanderen op de korte en de lange termijn te behalen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: De bindende nationale 2020-doelstellingen voor hernieuwbare energie zijn eerder op de investeringscapaciteit van de lidstaten gebaseerd dan op het kostenefficiëntiepotentieel.

Om de doelstelling op Europees niveau op kostenefficiëntie wijze te realiseren werd er in samenwerkingsmechanismen tussen lidstaten voorzien. Tot nu toe gaat het enkel om overdrachten van energiestatistieken. Dat is het enige wat tot nu toe heeft plaatsgevonden.

Ik ben ook op de hoogte van het NERO-project waarnaar u verwijst. Mijn kabinet heeft reeds contact gehad met de vertegenwoordigers van dit project. Op dit moment is het Vlaams Energieagentschap (VEA) bezig met een evaluatie waarbij beoordeeld wordt of het opportuun is om in dergelijke projecten in te stappen.

Aangezien er in de EU nog geen concrete ervaring is opgebouwd met dergelijke 'joint projects', is de eerste inschatting dat het een risico is om in een dergelijk project in te stappen. Hoewel ik een dergelijk project zeker niet op voorhand wil uitsluiten, lijken het mij alvast ingewikkelde contractonderhandelingen te worden. In elk geval dient voor de overdracht van de energiestatistieken die overeenkomen met de productie van het project, de betrokken lidstaat bereid te zijn om een statistische overdracht uit te voeren binnen het kader van de richtlijn voor hernieuwbare energie.

Wat dit concrete voorbeeld betreft, is het momenteel onduidelijk of de Roemeense overheid daartoe bereid zou zijn. Volgens de informatie waarover wij op

dit ogenblik beschikken, zou het project ook niet meer operationeel kunnen zijn om een bijdrage te leveren aan de doelstelling voor 2020. Voordat ik de keuze maak om een voorstel te doen aan de Vlaamse Regering, wens ik de voormelde evaluatie van het VEA dan ook af te wachten.

Investeren in een land of regio waar het rendement van bepaalde hernieuwbare technologieën hoger is dan in België of Vlaanderen, kan leiden tot een hogere energieproductie voor eenzelfde investeringsbedrag. Nadeel van dergelijke investeringen is wel dat de positieve impact op economie en tewerkstelling zich ook vooral in het buitenland situeert en dat er ook geen rechtstreekse bijdrage is tot het voldoen aan onze energievraag.

Voor het overige onderschrijf ik het antwoord dat mijn voorganger begin 2017 heeft gegeven op een soortgelijke vraag die u toen in de commissie stelde.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik ben al blij dat het VEA bereid is om wat NERO Renewables aan het uitwerken is tussen Nederland en Roemenië, ter harte te nemen, te onderzoeken en te evalueren. Het gaat er natuurlijk altijd om de technische capaciteit zoveel mogelijk hier bij ons te benutten. Hebben we voldoende technische capaciteit? Of moeten we inderdaad een combinatie, een soort van hybride systeem, opzetten waarbij we tegelijkertijd de eigen capaciteit benutten en samenwerken met het buitenland? Draai of keer het zoals je wilt, we moeten zoveel mogelijk hier proberen te realiseren. Dat heeft uw voorganger ook gezegd, minister. Hij heeft er toen ook bij gezegd dat hij zijn best doet en dat als we er niet geraken, wij dan toch minstens ons best zullen hebben gedaan. Maar ondertussen weten we allemaal dat we onze doelstelling voor 2020 niet zullen halen. In alle beleidsnota's staat al dat we 1400 gigawattuur zullen tekortkomen door een aantal omstandigheden rond de biomassa, door wat er in Genk is gebeurd. We weten ook allemaal dat we voor 2017-2018 voor zon en wind de cijfers halen, maar dat we voor 2019 en 2020 nog superambitieuze moeten zijn en dubbel zoveel moeten halen als in 2017-2018.

Er zijn dus twee mogelijkheden. Ofwel zeg je dat we zullen zien waar we uitkomen in 2020, maar dan ben je sowieso te laat om eventueel met het buitenland samen te werken. Ofwel bekijk je nu al op een positieve manier of we dergelijke concepten kunnen uitrollen. Je kunt toch nu al vaststellen dat we normaal gezien de doelstelling niet halen. Dan zal het goedkoper zijn om dergelijke samenwerkingen op te zetten.

Minister, ik ben het niet met u eens wanneer u zegt dat de tewerkstelling niet hier maar elders zal komen. Dat klopt, maar als ik straks een boete moet betalen aan Europa, zal die boete misschien nog altijd interessanter zijn, of zal die boete bij manier van spreken zwaarder wegen dan dat stukje tewerkstelling dat naar het buitenland gaat. Het is tegelijkertijd een export van onze eigen kennis naar het buitenland. Ik zie daar niet echt een probleem in.

Minister, ik voel dat u op de lijn blijft van uw voorganger, terwijl het VEA dit aan het onderzoeken is. Maar mijn vraag blijft: als u ziet dat die doelstelling niet haalbaar is, is het dan niet beter om nu al onmiddellijk met een dergelijk samenwerkingsproject te starten?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dit is een interessante vraag. Maar ik heb hier ook iets heel interessants gehoord. De heer Gryffroy stelt dat we de doelstellingen sowieso niet zullen halen. Het is de eerste keer dat ik dat hoor zeggen door iemand van een regeringspartij. Tot nu toe werd altijd gezegd dat we de doelstellingen

wel zullen halen. 'Het zal niet gemakkelijk zijn', 'tandje bij steken', ...: dat discours hoorden we. Minister, ik zou graag van u willen horen of we de doelstellingen nu al dan niet zullen halen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, ik wil alleszins positief naar de toekomst kijken. Ik heb al een paar keer gezegd dat ik niet van doemdenken houd. Daar waar u heel expliciet stelt dat we de doelstellingen inzake hernieuwbare energie niet zullen halen, wil ik er toch op blijven hameren dat wij denken dat op dit ogenblik alle indicaties aantonen dat we die doelstellingen wél zullen halen en dat we wat dat betreft ook opnieuw kunnen verwijzen naar het overschot dat we in 2016 en 2017 hebben gerealiseerd op de vooropgezette targets. Dus denk ik dat we wel degelijk de doelstellingen zullen halen. Om nu al aan doemdenken te doen en te zeggen dat we de doelstellingen niet zullen halen en dat we dus onmiddellijk andere zaken moeten onderzoeken, daar passen wij voor. Wij gaan er echt voor: wij zullen de doelstellingen halen.

U zegt dat er nog een andere mogelijkheid is, dat we niet moeten wachten op 2020 en dat we nu al een aantal energiestatistieken moeten opkopen of samenwerkingsprojecten in andere lidstaten finaliseren of opzetten.

Ik herhaal wat ik daarstraks heb gezegd. We willen eerst het onderzoek en de evaluatie van het Vlaams Energieagentschap afwachten om na te gaan wat hun bevindingen zijn over de projecten die voorlagen.

Op dit ogenblik weten we dat men binnen de EU wel de doelstellingen zal halen en dat er een overschot aan energiestatistieken voorhanden zal zijn. Als er toch een ruimer aanbod dan de vraag zal zijn, moeten we afwachten wat de beste prijzen zullen zijn om al dan niet energiestatistieken over te nemen.

Opnieuw, ik blijf er in eerste instantie bij – ik wil het nogmaals benadrukken – dat wij ervan uitgaan en dat alle indicaties dat ook aantonen, dat we de doelstellingen voor hernieuwbare energie 2020 wel zullen halen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik moet u toch betrappen op een kleine tegenstrijdigheid met wat uw voorganger zei. De aankoop van hernieuwbare energiestatistieken werd als onwenselijk omschreven. U zegt nu dat we moeten afwachten wat het geeft. Het Nationaal Energie- en Klimaatplan zegt duidelijk dat we de doelstellingen niet zullen halen. Als u het rapport leest, zult u het zien. We stranden op 12 procent, tenzij we aankopen. Ik vind dat we dan nu al moeten onderzoeken of we aankopen en niet wachten tot 2020, want dan is het sowieso te laat.

Inderdaad, de statistieken voor 2016-2017 zeggen dat we boven het 'target' zitten, maar u weet even goed dat wat er ingeschreven is voor 2019-2020, beduidend meer is dan wat er de tweede twee laatste jaar is gebeurd. Het was bij manier van spreken de rekentruc om het door te schuiven naar 2019-2020.

We zullen in 2020 zien wie er gelijk had: u en uw voorganger of wij.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Ik denk niet dat er een tegenstrijdigheid is tussen wat mijn voorganger zei en wat ik daarstraks zelf zei. Ik ga niet onmiddellijk over tot het aankopen van energiestatistieken. Wij gaan ervan uit dat de doelstellingen 2020 gehaald zullen worden. Als we die doelstellingen halen, zullen we niet

moeten overgaan tot de aankoop van energiestatistieken. Alleen maar als we ze niet zouden halen – en dan doen we opnieuw aan doemdenken –, kunnen we later nog altijd overwegen om energiestatistieken aan te kopen.

Wat betreft de haalbaarheid van doelstellingen wil ik toch nog wijzen op heel wat projecten die op til staan. Ik denk aan het Solarpark in Lommel. Ik denk ook aan de drijvende zonnepanelen en aan andere innovatieprojecten die op tafel liggen. Ik ben er dus van overtuigd dat we onze doelstellingen wel zullen halen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het gaat mij niet over doemdenken maar over de voorzichtigheid waarmee u uw bedrijf, zijnde de overheid, beheert. Het gaat niet over doemdenken maar gewoon over vooruitzien en nagaan hoe je het het best aanpakt. Je kunt niet op 31 december 2019 nog iets gaan beslissen als je nu geen voorbereidingen maakt. Dat is onze visie. U hebt een andere visie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over projecten met drijvende zonnepanelen – 625 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, zonnepanelen worden al lang niet meer alleen op daken geplaatst. Ook op waterplassen, meren of op zee kunnen ze worden geïnstalleerd. Die panelen hebben bovendien een hoger rendement, omdat ze gemakkelijker kunnen worden georiënteerd en zo de grootste opbrengst kunnen genereren. Buitenlandse goede praktijken zijn veelbelovend en hebben de meerwaarde aangetoond. Ze zijn ook duurder.

Op de plas van zandontginning Sibelco in Lommel werden zonnepanelen geïnstalleerd en er waren plannen om nog in 2018 voor 5 hectaren PV-panelen (photo-voltaic) te plaatsen, onder andere in Dilsen-Stokkem. Ook de Limburgse Reconversie Maatschappij (LRM) ziet potentieel in een dergelijk project.

De vorige minister heeft in 2018 6 miljoen euro gereserveerd voor proefprojecten met zonnepanelen op kleine wateroppervlakten. De investeringen zijn duurder. Men heeft een hybridesysteem uitgewerkt waarbij men een deel investeringssteun krijgt, 25 procent, en de rest is exploitatieondersteuning.

Minister, werd er een onderzoek gevoerd naar het potentieel en de kosten-baten van drijvende zonnepanelen in Vlaanderen? Wat zijn de resultaten?

Wat is de stand van zaken van de geplande proefprojecten? Wat zijn de voorwaarden? Welke ondersteuning zal er worden geboden?

Wat is de timing die wordt vooropgesteld?

Welke doelstelling beoogt Vlaanderen met deze ondersteuning?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, ik dank u voor uw vragen. Ik wil alleszins duidelijk stellen dat ik geloof in technologische vooruitgang en in innovatie. Ik juich dus het project van de drijvende zonnepanelen alleen maar

toe, niet omdat ze ook in Dilsen-Stokkem voorkomen, maar omdat technologische vooruitgang en innovatie belangrijk zijn.

Er zijn geen uitgebreide studies voorhanden over het potentieel aan drijvende zonnepanelen in Vlaanderen. Mijn voorganger Bart Tommelein werd vorig jaar wel gecontacteerd door enkele projectontwikkelaars die plannen hadden om dergelijke projecten op poten te zetten. Uit een eerste analyse bleek dat, hoewel er inderdaad een aantal voordelen zijn aan drijvende zonnepanelen, zoals natuurlijke koeling en mogelijkheden tot tracking, dergelijke installaties op heden nog niet rendabel zijn onder het huidige steunregime. Omdat we in Vlaanderen innovatie een duwtje in de rug willen geven, hebben we daarom ook in 6,2 miljoen euro voorzien in de begroting van 2018.

Eind 2018 werden daarom zeven pilootprojecten voor drijvende zonnepanelen goedgekeurd, waarvan zes door de Vlaamse Regering, gezien de hoogte van het subsidiebedrag. De modaliteiten voor deze pilootprojecten en de subsidiebedragen waarop ze aanspraak kunnen maken, zijn beschreven in de goedgekeurde subsidiebesluiten. De subsidiehoogte bedraagt 25 procent. Naast die investeringssteun kunnen de projecten ook een beroep doen op de steun via groenestroomcertificaten. Dit zal voor nagenoeg alle projecten gebeuren via de procedure waarin is voorzien voor projectspecifieke ondersteuning. Daarbij wordt dan onder meer rekening gehouden met de specifieke investeringskosten en de opbrengsten uit de geproduceerde elektriciteit. Deze procedure verloopt gelijkwaardig als die inzake het grote zonnepark in Lommel.

De projecten moeten volgens de subsidiebesluiten uiterlijk in de loop van 2020 in dienst worden genomen. Die kunnen dus tot en met het einde van 2020 lopen. Op basis van die pilootprojecten, want dat zijn ze wel degelijk, zullen we in de toekomst een beter zicht krijgen op de gebruikte technologieën, het potentieel en de economische haalbaarheid. In de projecten worden immers innovatieve technologieën toegepast, zoals dubbelzijdige zonnepanelen en aangepaste hellingshoeken, en worden ook specifieke montageprocedures en drijfconstructies uitgetest. Zo krijgen we een gedetailleerd inzicht in alle kosten en baten, en op basis daarvan zullen we dan kunnen bepalen welke bijdrage in Vlaamse context verder kan worden vooropgesteld door bijkomende projecten. In dat verband zal het bijvoorbeeld van belang zijn om de ervaring uit de op te starten vergunningsprocedures ook mee te nemen, zodat we beter kunnen inschatten welke randvoorwaarden gelden voor dergelijke projecten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil even citeren uit het commissieverslag van woensdag 9 mei. Minister Tommelein zei toen het volgende over het Sibelco-dossier: "Dit gaat over een proefproject van 5 megawatt. Wij denken dat het budget van 6 miljoen euro dat mij voor dit ene project ter beschikking is gesteld, niet volledig op zal zijn. Dat betekent dat ik nog middelen zal hebben om in andere energieprojecten te stoppen. Ik denk dat dit een goede zaak is." Ik heb daar toen het volgende op geantwoord: "(...) het is een goed gegeven dat we dit doen om te zien of dit überhaupt een interessante case kan zijn voor de toekomst."

Ik schrok dan eventjes omdat die andere energieprojecten nog vijf projecten met drijvende zonnepanelen zijn. We hebben nu in totaal dus zes projecten met drijvende zonnepanelen. Ik vond het oké dat Sibelco was goedgekeurd en zou worden uitgevoerd, maar mijn vraag toen was eigenlijk dat dat zou worden geëvalueerd. U had het net over andere drijfconstructies, andere types panelen, de oriëntatie enzovoort, maar dat kon worden uitgetest in dat ene project. Dan zien we plots dat er vijf andere projecten zijn. Er zijn er in totaal zeven ingediend en er zijn er zes gefinancierd. Ik had eerlijk gezegd gehoopt dat dit ook zou worden

gebruikt voor andere types van energieprojecten, en dus niet enkel voor drijvende zonnepanelen. Dat is ook mijn vraag: waarom werd dat niet daarvoor gebruikt?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, dank u wel voor uw bijkomende vragen. Het is inderdaad zo dat er initieel was voorzien in een bedrag van 6 miljoen euro voor drijvende zonnepanelen. Het project van Sibelco dat u aanhaalt, was het eerste project. U weet dat minister Tommelein in december dan zes nieuwe projecten heeft geselecteerd, waarvoor er nog een bedrag van 4,1 miljoen euro was, zijnde wat resteerde van die 6 miljoen euro. Binnen de voltallige Vlaamse Regering was de afspraak heel duidelijk dat die volledige 6 miljoen euro naar drijvende zonnepanelen zou gaan. Ik zie u zuchten, maar ook uw ministers zijn daarmee akkoord gegaan.

Verder blijven wij inzetten op innovatie en technologische vooruitgang. Er zijn dus ook nog andere budgetten voorhanden om te investeren in innovatie. Ik denk onder andere aan de zonnepanelen in de geluidswanden die zijn geplaatst aan de E17 en de E34. Ook dát is een innovatief project waarvoor in middelen is voorzien, en dat loopt ook verder. Ik denk dus dat er geen wijziging is aan wat duidelijk was afgesproken. Die 6 miljoen euro gaan we integraal besteden aan zonnepanelen, en daarnaast zijn er ook andere innovatieve projecten waarvoor middelen worden uitgetrokken, zodat we toch ten volle kunnen inzetten op hernieuwbare energie.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Inzake wat men binnen de regering beslist, voltallig, met iedereen aanwezig, ik zit daar niet bij. Ik heb mijn visie, ik mag mijn visie ook hebben, en in de commissievergadering van mei 2018 was duidelijk gesteld dat we zouden gaan voor één demonstratieproject, en dat ene demonstratieproject zouden we dan evalueren. Je kunt dan beslissen om, als er geld over is, nog twee projecten met drijvende zonnepanelen erbij te nemen, maar moeten dat er vijf zijn? Dat vind ik spijtig. Waarom heeft men dan bijvoorbeeld niet iets innovatiefs ondersteund omtrent waterkracht? Het Vlaamse bedrijf Turbulent maakt zeer innovatieve miniwaterkrachtsturbinen en krijgt daar hier in Vlaanderen géén ondersteuning voor. Ze moeten dat zelfs exporteren naar Chili, waar ze wél kunnen bouwen. Dat laten we dan liggen, maar we steunen wel zes installaties van drijvende zonnepanelen. Ik vind het een gemiste kans om geen andere types van energieprojecten daarmee te steunen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de renteloze energielening voor 'noodkopers'
– 626 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Snoeien in het verbruik blijft voor ons uiteraard nog altijd de meest efficiënte, groene en goedkope oplossing. Daarom moeten we gezinnen ertoe aanzetten om de woning goed te isoleren, rationeel om te gaan met energie en te investeren in duurzame energieproductie. Daarvoor werd ook de Vlaamse energielening in het leven geroepen, om voordelig te lenen voor energiebesparende werken of investeringen in de productie van duurzame energie.

Dat sluit dan nauw aan bij de doelstelling om de burgers ertoe aan te zetten energie te besparen en de CO₂-uitstoot drastisch te verminderen.

De Vlaamse Regering heeft beslist om de energielening aan een rentevoet van 0 procent vanaf 1 januari 2019 enkel nog toe te kennen aan de prioritaire doelgroep.

We stellen vast dat tal van eigenaars met een laag inkomen in een onveilige, weinig kwaliteitsvolle en energieverblindende woning leven en niet over de middelen beschikken om grondige renovatiewerken uit te voeren. Deze doelgroep noemen we de 'noodkopers'.

In het voorjaar schreef de Vlaamse Regering een oproep uit naar de OCMW's zodat noodkopers een beroep kunnen doen op een renteloze lening om de woning energetisch te renoveren. Concreet kunnen OCMW's in samenwerking met de energiehuizen projecten opzetten waarbij noodkopers een renteloze lening van maximaal 25.000 euro kunnen verkrijgen. De OCMW's regelen de betaling rechtstreeks met de aannemers. Dat is goed want zo krijgen de aannemers zeker hun centen. Collectieve renovaties in dezelfde buurt of projecten met buurgemeenten krijgen voorrang. Een project kan maximaal 900.000 euro ontvangen. Er wordt in een totaalbudget voorzien van 12,5 miljoen euro. Deze middelen zijn afkomstig uit het Klimaatfonds.

Daarom richt ik de volgende vragen tot u.

Wat is de doelstelling van deze oproep? Wat zijn de modaliteiten en welke voorwaarden werden opgenomen? Op welke manier zal de samenwerking tussen de OCMW's en de energiehuizen worden georganiseerd en bestendigd?

Wat is de vooropgestelde timing? Wanneer wordt deze oproep gelanceerd?

Hoe verhoudt deze oproep zich ten opzichte van de renteloze Vlaamse energielening voor de prioritaire doelgroep en andere ondersteuningsinstrumenten zoals de energiescan?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Uw vraag gaat over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de toekenning van steun voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen, kortweg een rollend fonds voor noodkoopwoningen. Dit besluit werd door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd op 21 december 2018. Hiermee creëren we een juridisch kader om een projectoproep te lanceren, die zich richt tot de OCMW's.

Per project wordt er maximaal 900.000 euro toegekend. Met deze middelen kunnen de OCMW's renteloze leningen van maximaal 25.000 euro verstrekken voor de renovatie van zogenaamde noodkoopwoningen. Hiermee bedoelen we kwalitatief minderwaardige woningen, waarvan de bewoner niet over de nodige financiële middelen beschikt om de woning op een goed kwaliteits- en energieniveau te brengen. De noodkopers betalen de renteloze leningen slechts terug bij bepaalde vormen van vervreemding, zoals bijvoorbeeld verkoop, schenking, de vestiging van een vruchtgebruik of een ander beperkt zakelijk recht in het voordeel van een derde. Indien hierbij een meerwaarde wordt gegenereerd, betalen ze ook een stuk van de meerwaarde.

De OCMW's treden op als promotor en zetten lokale samenwerkingsverbanden op om een kwaliteitsvolle uitvoering van alle onderdelen van het project te kunnen garanderen. De samenwerking met het lokale energiehuis is verplicht en er is ook een ontvankelijkheidscriterium voor de beoordeling van het project. Voor meer

details met betrekking tot de modaliteiten en de voorwaarden verwijs ik naar de documenten van de Vlaamse Regering die inmiddels op de website te raadplegen zijn.

U vraagt specifiek naar de timing. Omdat de Raad van State van mening is dat er een probleem is met de rechtsgrond, wordt hiervoor momenteel een remedie gezocht. Daarna kan het regelgevend proces verdergezet worden. Ik wil absoluut de oproep nog tijdens deze legislatuur lanceren.

De noodkooplening als dusdanig betreft een krediet waarbij niet in maandelijkse afbetalingen voorzien is, en is exclusief gericht op mensen in een precaire woon-situatie. Het gaat hier dus om een andere vorm van krediet, gericht op een meer specifieke doelgroep dan deze van de energieleningen. Er is geen bezwaar tegen een combinatie met andere bestaande steunmaatregelen, indien de betrokken particulier daarvoor in aanmerking komt of aan de voorwaarden voldoet.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dus als ik het goed begrijpt, zegt u dat de renteloze lening van 25.000 euro, rechtstreeks betaald aan de aannemer, niet cumuleerbaar is met de energielening aan 0 procent? Want die energielening aan 0 procent kan ook gebruikt worden om zonnepanelen op een dak te leggen en andere duidelijk gedefinieerde zaken. Is dat al dan niet combineerbaar?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil me hier kort bij aansluiten. Als iemand woont in een woning die slecht geïsoleerd is en weinig kwaliteitsvol is, is 25.000 euro wel een redelijk bedrag maar niet voldoende om die woning op topniveau te krijgen. Ik wil dus sterk pleiten voor het toelaten van de combinatie van deze maatregel en de energielening.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Sorry dat ik niet heel duidelijk was daarover. De combinatie van de energielening en deze bijkomende kredietverstrekking in het kader van de noodkoopwoningen, is wel degelijk mogelijk.

Inderdaad, mijnheer Danen, 25.000 euro is, zeker als het gaat over een erg verouderde woning die helemaal niet energiezuinig is, misschien niet heel veel. Maar de combinatie van beide maatregelen is zeker mogelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de terugbetaling van de federale energiebijdrage – 627 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, dit is een vervelende vraag over de terugbetaling van de federale energiebijdrage. In het najaar van 2017 heb ik dit hier al eens ter sprake gebracht. We stelden immers plots vast dat de Vlaamse consumenten een teveel aan federale energiebijdragen hadden betaald. Het gaat om 0,3411 eurocent per verbruikt kilowattuur en het is een onderdeel van de totale energiefactuur voor aardgas en elektriciteit. Deze heffing wordt gebruikt om de maatregelen van de federale overheid te financieren.

Hoe komt het dat we te veel hadden betaald? Er wordt gekeken op het niveau van het transportnet. Op basis van de elektronen die daar doorstromen, wordt een afrekening gemaakt aan de distributienetbeheerders. Die houden uiteraard geen rekening met lokale productie. Wallonië en Brussel hebben dat meteen opgelost, maar Vlaanderen niet omdat we zeker wilden zijn van een goede juridische onderbouwing om niet tegen de lamp te lopen. Wallonië en Brussel hebben het geld gewoon teruggegeven aan de burger.

Na lang trekken en sleuren is er op 1 juli 2018 gestart met een terugbetaling over een termijn van anderhalf jaar. Ik ben dan gecontacteerd door verschillende mensen omdat er blijkbaar toch een probleem is. Dat is ook bevestigd in de media. Ik heb dan een schriftelijke vraag gesteld over het bedrag dat wordt teruggestort. Uit het antwoord bleek dat dit gebaseerd is op de laatste afrekeningsfactuur en dat voelt een beetje onfair aan.

Stel dat iemand vroeger een groter verbruik had maar ondertussen beslist heeft om zonnepanelen te plaatsen waardoor die nu 0 kilowattuur verbruikt, dan krijgt die persoon niets terug, ook al heeft hij in het verleden te veel betaald. Omgekeerd, als iemand beslist om de aardgasketel buiten te gooien en te vervangen door een warmtepomp, dan verbruikte die persoon in het verleden weinig elektriciteit en nu meer. Die heeft dan geluk en zal niet spreken. De persoon met de zonnepanelen daarentegen zal wel spreken. Dat is het verschil tussen de zwijgende en de protesterende massa. Ik vind dat het toch niet helemaal correct is verlopen.

Ondernemingen die gestopt zijn of consumenten die verhuisd zijn naar een ander gewest of het buitenland worden niet terugbetaald. Wat is uw standpunt daarover? Over hoeveel ondernemingen en consumenten gaat het? Wat is het totale bedrag? Hoe hebben de andere gewesten dit opgelost? In Brussel en Wallonië heeft men niet gewacht op een perfecte juridische onderbouwing en het geld gewoon teruggestort. Kende men daar ook het probleem van de gestopte ondernemingen of de verhuisde consumenten? Op welke manier kan dit alsnog worden opgelost?

In het antwoord op de schriftelijke vraag werd gesteld dat het ging om een korting van 3 of 6 euro, alsof men wilde aangeven dat dit peanuts is. Maar alle kleintjes maken een groot. Die peanuts mogen niet als reden aangehaald worden dat er is gekeken naar administratieve vereenvoudiging

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, er zijn geen vervelende vragen en ik zal u dus graag antwoorden.

In het antwoord op uw schriftelijke vraag van 16 november 2018 haalde voormalig minister Tommelein al aan dat het naar werklust en kostprijs onverantwoord zou zijn om het bedrag van de terugbetaling van de te veel betaalde federale bijdrage elektriciteit te individualiseren tot op het niveau van de historische woonplaats en het verbruik. De kostprijs om een dergelijk administratief proces op te zetten, zou namelijk een heel deel van de terug te betalen saldi al op voorhand tenietdoen. Dat mag niet de bedoeling zijn. Dat het systeem ook nadelen heeft, kunnen we niet ontkennen, maar die beperkte nadelen zijn nu eenmaal eigen aan de verrekening van saldi in het algemeen.

Het antwoord op uw tweede vraag moet ik u schuldig blijven. Er zijn geen cijfers voorhanden over het aantal ondernemingen of consumenten dat respectievelijk gestopt of verhuisd is in de periode vanaf 1 januari 2009 tot op heden. Er zijn dan ook geen bedragen gekend.

In de andere gewesten gebeurt de verrekening van de opgebouwde saldi van de federale bijdrage elektriciteit via de saldi van de transmissienettarieven. Ook daar stelt zich dus hetzelfde probleem van de gestopte ondernemingen of de naar een ander gewest of land verhuisde consumenten. Dat is eigen aan de wijze van doorrekening van de opgebouwde saldi.

De Elektriciteitswet stipuleert dat het aan de betrokken distributienetbeheerders is om de wijze van terugbetaling te bepalen. Voor wat Vlaanderen betreft, gaat het over de terugbetaling van zo'n 85 miljoen euro. De Vlaamse distributienetbeheerders hebben de modaliteiten van terugbetaling van de positieve saldi ten voordele van de eindafnemers in nauw overleg met de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) zelf bepaald. De wijze van terugbetaling ligt dus vast. Hier kan volgens de VREG niets meer aan veranderd worden.

Mijnheer Gryffroy, u hebt verklaard dat in het antwoord op de schriftelijke vraag is geïnsinueerd dat het om peanuts zou gaan. Ik heb er het antwoord nog even bij genomen. Er is duidelijk gesteld dat een gezin met een doorsneeconsumptie van 3500 kilowattuur, wat ongeveer het gemiddelde is, in 2018 een korting van 3 euro op de federale bijdrage heeft gekregen. In 2019 gaat het om een korting van ongeveer 6 euro. Ik denk niet dat daar een waardeoordeel is gevelde. Het gaat louter en alleen om de mededeling van de cijfers zoals ze zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, dat andere gewesten hetzelfde probleem hebben, bevestigt dat we niet van de anderen kunnen leren. U hebt geen cijfers van de anderen, maar een apotheker verbruikt misschien 35.000 tot 70.000 kilowattuur. We spreken dan niet meer over 6 euro, maar over 60 euro of misschien over 120 euro. Ik vind dat vrij belangrijke bedragen.

Wat me vooral stoort, is de grond van de zaak. Uiteindelijk gaat het erom dat we die data niet kunnen beheeren, en dat stemt me angstig. De totale pot die moet worden verdeeld, bedraagt 85 miljoen euro. Als de distributienetbeheerders of anderen niet in staat zijn om dat op een correcte wijze, volgens de effectief geleden schade, als ik het zo mag uitdrukken, en niet in de huidige eindafrekening onder de burgers te verdelen, houd ik mijn hart vast. Als we volgende keer opnieuw een fout vinden en 150 miljoen euro moeten terugstorten, zullen we dan opnieuw zeggen dat de administratieve lasten te hoog zijn en dat we het opnieuw op deze manier zullen doen? Zo creëren we altijd een ondemocratische terugbetalingswijze.

Ik denk dat het nuttig zou zijn nu eens dat databeheersysteem op poten te zetten dat het perfect mogelijk moet maken het correcte bedrag terug te betalen aan de mensen die te veel hebben betaald en niet voor de gemakkelijke oplossing te kiezen naar het eindverbruik te kijken.

Ik dacht niet dat het zo zou aflopen. Ik heb er zwaar voor gepleit dit zo snel mogelijk in orde te brengen. Omdat ik toevallig die mails heb gekregen, heb ik een schriftelijke vraag gesteld. Ik heb het antwoord gekregen en ik ben ontgoocheld. Ik moet de burgers bedanken die zonnepanelen hebben geplaatst, maar ik moet hun ook zeggen dat ze niets terugkrijgen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, ik hoor u graag een pleidooi voor een optimaal databeheer houden. Ik denk dat we dat sowieso allemaal willen voor de toekomst. Ik begrijp dat u niet gelukkig bent met de wijze of de modaliteiten van de terugbetaling, maar dit is heel duidelijk afgesproken tussen de distributienetbeheerders en de VREG. Ik denk niet dat het aan mij is deze

terugbetalingswijze of de modaliteiten opnieuw te bekijken. Zoals ik in het begin van mijn antwoord heb verklaard, denk ik dat we duidelijk een maatschappelijk evenwicht moeten zoeken tussen de administratieve kosten en de meerwaarde die dit met zich kan meebrengen. In de toekomst zal databeheer uiteraard zeer belangrijk zijn, en daar houden we zeker rekening mee.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, u kunt dit inderdaad niet terugdraaien, maar voor de mensen die dit jaar zonnepanelen plaatsen en hierdoor niets van de federale energiebijdrage terugkrijgen, moeten we de boodschap capteren dat we in de toekomst voor databeheer zullen zorgen. Anders zullen we altijd hetzelfde probleem hebben dat blijft terugkeren. Het is dan ook cruciaal dat we dringend met een goed databeheersysteem starten. We hebben hiervoor al veel tijd verloren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Matthias Diependaele aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de zero-emissiepremie
– 658 (2018-2019)**

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, ik heb een vraag om uitleg over de doorbraak van de zero-emissiewagens of, beter gezegd, over het gebrek daaraan. Sinds 2016 kan de Vlaming bij de aanschaf van een zero-emissiewagen een premie krijgen, met als bedoeling de verkoop van dergelijke voertuigen aan te zwengelen. Dat was althans de intentie.

De zero-emissiepremie wordt gedifferentieerd op basis van de catalogusprijs en was van toepassing op volledig elektrische wagens. Nadien zijn de waterstofwagens, die jammer genoeg nog in hun kinderschoenen staan, hieraan toegevoegd. Initieel was het de bedoeling de premie jaarlijks te laten dalen. Er was een afbouwscenario, maar ingevolge de structurele onderbenutting is uiteindelijk beslist dat de premie begin dit jaar nog steeds maximaal 4000 euro bedraagt. In het begin was de premie beschikbaar voor natuurlijke personen die een zero-emissiewagen aankopen. Sinds de herziening van het besluit van de Vlaamse Regering geldt de premie ook voor leasing. Verder is de procedure voor de premie vereenvoudigd en omgevormd tot een procedure in een stap. We dachten immers dat het gebrek aan succes aan de procedure lag, maar we hebben gemerkt dat dit niet heeft geholpen. In februari 2018 is de premie uitgebreid naar vzw's en naar autodelen. Sinds 15 april 2018 komen, naast elektrische wagens en wagens op waterstof, ook elektrische motorfietsen en elektrische bromfietsen klasse B in aanmerking.

Sinds 2016 is jaarlijks voorzien in een maximumbudget van 5 miljoen euro. Voor de volledigheid van het verslag geef ik even de cijfers. In 2016 zijn 720 premies toegekend, voor een bedrag van 3.296.500 euro. In 2017 zijn 314 premies toegekend, voor een bedrag van 1.131.500 euro. Tot november vorig jaar ging het om 383 premies, voor een bedrag van 1.315.000 euro. De premie scoort dus al jaren sterk onder de verwachtingen. Het maximumbedrag aan premies is 3,3 miljoen euro, maar het maximumbudget is eigenlijk 5 miljoen euro.

In principe loopt de premie dit jaar af. We hebben recent vernomen dat Bobex in opdracht van de Vlaamse overheid een groepsaankoop voor elektrische wagens

uitvoert. Het budget van de zero-emissiepremie wordt mede aangewend om in het kader van die groepsaankoop een goedkopere prijs te bedingen.

Door het overhevelen van het budget van vorig jaar zou nu 11,2 miljoen euro ter beschikking zijn.

Minister, hoeveel inschrijvingen binnen de groepsaankoop liepen er al binnen? Wat verwacht u van de groepsaankoop en bijgevolg de budgettering van de zero-emissiepremie? Welke bijsturingen zouden eventueel mogelijk zijn, als dat al nodig is?

Hoe evalueert u de premie? De voornaamste vraag: is er enige aanwijzing dat de premie een effect heeft op het aankoopgedrag van de mensen en effectief zijn doel bereikt? Daarover gaat natuurlijk de vraag. Ik zie u knikken, maar dat zou ik nu echt eens willen horen. Als je 5 miljoen euro hebt en je kunt er maar 1,3 miljoen euro van uitgeven, dan ben ik er niet zo zeker van dat dat effectief het geval is.

Dit jaar loopt de premie af. Welke toekomst ziet u als minister daarvoor?

Eind 2018 reden er een kleine 8000 elektrische wagens rond in Vlaanderen. Op het totaal van de wagens dat rondrijdt, is dat 0,22 procent. Vorig jaar kwamen er 2666 nieuwe elektrische wagens bij, wat overeenkomt met ongeveer 0,82 procent van de nieuwe voertuigen. Ik heb ondertussen ook al het cijfer van 1,94 procent gehoord, maar ik neem aan dat u dat naar voren zult brengen. De doelstelling is nog altijd 7,5 procent in 2020. Dan is natuurlijk de vraag hoe we daar zullen geraken.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Er zijn ongeveer 2300 inschrijvingen binnengekomen op de groepsaankoop, mooi verdeeld over de vier modellen waarin de groepsaankoop voorzag. Twee derde daarvan bleek in aanmerking te komen om doorgestuurd te worden naar de constructeurs. Doorsturen wil zeggen dat er een oprechte interesse is in een testrit en in een eventuele aankoop. De ervaring wijst uit dat ongeveer 5 tot 10 procent van de inschrijvers effectief overgaat tot aankoop. De groepsaankoop en de interesse in de nieuwe elektrische modellen kunnen de premie uiteraard nog populairder maken, en dat was ook ons opzet.

De gemiddelde premie bedroeg vorig jaar 3450 euro. U weet dat die varieert tussen de 2500 euro en de 4000 euro naargelang het model. Als dat vorig jaar gemiddeld 3450 euro bedroeg, dan betekent dat dat er in 2019 meer dan 3200 premies kunnen worden verstrekt. Of we dat effectief volledig moeten uitbetalen, zal de toekomst uitwijzen. Ik ga er alleszins van uit dat er voor 2019 voldoende budget voorhanden is. Mocht er een bijsturing nodig zijn, waarin voorzien is in de regelgeving, mocht in het derde kwartaal blijken dat er iets moet worden aangepast na een grondige evaluatie, dan zullen we dat op dat moment bekijken.

Ik hoor in uw vraag dat u niet echt een fervent aanhanger bent van de premie, en dat hebt u gisteren eigenlijk ook al gezegd. Wel, er is een enquête uitgevoerd waaruit bleek dat na een jaar premie 50 procent van de mensen geen of waarschijnlijk geen elektrische wagen zou hebben aangekocht zonder premie. Dat is één op twee. Onderzoek toont ook aan dat dit de meest effectieve maatregel is, wat samengaat met de vaststelling dat de aankoopprijs van een elektrisch voertuig nog altijd de grootste drempel blijft. Dat is meteen de reden dat het systeem in zeer veel Europese landen bestaat. Dat het effect van de premie onder de verwachtingen blijft, heeft veel te maken met het beperkte aanbod aan modellen – 60 procent van de verkoop betreft twee modellen –, de hoge levertermijnen en het feit dat ook met de premie de aankoopprijs van een elektrisch voertuig nog altijd een stuk hoger ligt dan van een niet-zero-emissievoertuig.

Zoals aangegeven, is een financiële ondersteuning bij aankoop van diverse voertuigtypes de meest effectieve maatregel. Er zijn voldoende redenen om de premie te behouden tot na 2019. Ik geef graag een aantal redenen mee.

De kloof met de doelstellingen blijft erg groot en de ambities gaan na 2020 verder omhoog. De particuliere markt is goed voor 50 procent van de totale markt. Voor de andere helft gaat het over bedrijfs- of leasingwagens. Bedrijven van hun kant kunnen aanspraak maken op fiscale aftrek. Dat is een andere maatregel die nog altijd geldt voor elektrische voertuigen. In diverse toekomstverkenningen wordt gesteld dat de prijzen van batterij-elektrische voertuigen en conventionele voertuigen naar elkaar zullen toegroeien, maar dat het nog tot ongeveer 2024 zal duren vooraleer ze gelijk zijn aan elkaar. De aankoopprijs van een batterij-elektrisch voertuig is de voorbije jaren tegen de verwachtingen in niet gedaald. De actieradius is voor dezelfde prijs wel gestegen, wat een pluspunt is. Het verschil met de traditionele wagens blijft groot en varieert rond de 10.000 euro. Er zit veel milieupotentieel in elektrische tweewielers, zowel in de overstap vanuit de wagen als in de overstap vanuit traditionele brommers en motorfietsen. Er is voor gekozen om de wagens te subsidiëren en op die manier de laadinfrastructuur rendabel te maken. Dat is ook een issue. In de groepsaankoop was er ook specifiek in voorzien dat laadinfrastructuur privé kon worden aangekocht.

De uitvoering van het actieplan zorgt voor veel stimulansen richting de beoogde transitie, onder meer door de uitrol van laadinfrastructuur die momenteel vooroploopt op de wagens. Als die stimulansen hand in hand kunnen gaan met financiële voordelen zal er een gecumuleerd effect zijn.

Aan het aanbod aan voertuigen schort er nog wat, maar dat is natuurlijk niet de verantwoordelijkheid van de overheid, wel van de constructeurs.

Ook in het buitenland worden steun en/of aankooppremies gegeven. Dat gebeurt onder andere in Spanje, Zweden en Oostenrijk. Ook zij hebben allemaal een premiesysteem, dus lijkt me dat niet echt een probleem.

U peilt ook specifiek naar de doelstellingen en u zegt dat van januari 2017 tot augustus 2017 het aandeel nieuwe inschrijvingen in Vlaanderen 0,6 procent bedroeg, terwijl de doelstelling 2020 7,5 procent was. Van september 2018 tot december 2018 – kortom het laatste kwartaal 2018 – is dat percentage opgelopen tot 1,94, dus bijna 2 procent. Dat is toch al een forse sprong in het laatste kwartaal van 2018. Onze doelstelling blijft dan ook op die 7,5 procent nieuwe inschrijvingen voor 2020 liggen.

We moeten die ambities hooghouden en we hopen uiteraard dat we dat zeker kunnen volhouden. Alle acties die we nemen inzake zero-emissievoertuigen, zowel de premie als de fiscale voordelen, de campagne en de groepsaankoop, kortom alle vier de elementen die we hebben genomen voor de zero-emissievoertuigen, werken en kunnen zo de laatste koudwatervrees bij de mensen wegnemen en hen zodoende aanmoedigen om toch een zero-emissievoertuig of een batterij-elektrisch voertuig bij voorkeur te willen aankopen.

De voorzitter: Minister, dank voor deze bemoedigende vooruitzichten. Mijnheer Diependaele, uw licht mag nog eens schijnen.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, ik denk dat u zich laat misleiden.

Minister, we gaan er niet geraken. Op deze manier gaan we het niet halen en de instrumenten die u probeert te gebruiken, zijn de foute instrumenten. Ik denk

dat u dat in uw uitleg hebt aangetoond, net zoals u dat gisteren hebt aangetoond. Ik ga hier even dieper op in.

U zegt dat er voor de groepsaankopen 2300 inschrijvingen zijn, maar 5 tot 10 procent – ik wil welwillend zijn – betekent dat we maximum 230 wagens gaan aankopen. De vraag is dan nog: hebben we effectief mensen overtuigd om die stap te zetten of zijn het mensen die – heel verstandig van hen – dat eigenlijk sowieso al van plan waren, maar om een betere prijs te bedingen, dan maar in dat systeem stappen?

Minister, u hebt het over voldoende budget. Ik twijfel er absoluut niet aan dat er voldoende budget zal zijn, integendeel. Ik denk dat er opnieuw te veel zal zijn.

Minister, die enquête en de logica, die moet u mij echt eens uitleggen. In 2018 zijn er 2666 elektrische wagens aangekocht. 383 daarvan hebben een premie aangevraagd. Dus, 383 van 2666. U hebt dan een enquête die zegt dat de helft van de mensen zich door die premie zouden laten overtuigen om zo'n wagen aan te kopen, terwijl van de 2666 aankopers er maar 383 de premie vragen. Dat is gratis geld. Mensen kunnen gratis geld krijgen, ze kunnen een paar duizend euro gratis krijgen, zomaar, door een eenvoudige aanvraagprocedure, en slechts 383 van de 2666 doen dat. Dan komt u als minister beweren dat de helft de aankoop zou doen dankzij die premie. Het gaat dan nog maar over 190 wagens, waarvoor we 1,3 miljoen euro veil hebben.

We moeten die 7,5 procent halen. 2018: 2666 wagens verkocht, 383 daarvan hebben een premie aangevraagd, en u zegt nu zelf dat we naar 1,94 procent gaan. Ik zou graag de cijfers daarvan eens zien, want het gaat alleen maar over de periode tussen september en december, maar hoeveel is dat voor het volledige jaar? Volgens mij is dat weer een beetje misleiding, want u hebt in een schriftelijke vraag aan mij geantwoord – ik citeer letterlijk: "De uitbreiding naar vzw's en autodeelbedrijven is geslaagd, maar wellicht nog niet voldoende bekend." Dat gaat dus over 2018. Dan is de volgende zin: "Deze cijfers worden echter sterk beïnvloed door de aanvraag van één autodeelbedrijf voor in totaal 180 elektrische wagens."

In die zin is dat wat de 1,94 procent verklaart. Dat zou ik eigenlijk willen weten. Want dan is het natuurlijk gemakkelijk om plots met cijfers af te komen van september tot december, terwijl het dat niet is wat we zoeken. We zoeken wel degelijk een cijfer voor het volledige jaar 2018. Ik zou willen weten wat daarvan het percentage is. Het zal daarvan afhangen of we die 7,5 procent effectief behalen.

Ik heb het gisteren zeer duidelijk gezegd en ik wil dit hier benadrukken: minister, ik denk niet dat u bij machte bent om dat getal zomaar te forceren. Ik ben daar zeer open en eerlijk in, ik ga daarover geen politiek spel spelen. De middelen en instrumenten van de overheid zijn beperkt om de mensen te overtuigen om hun consumentengedrag aan te passen. Dat heb ik altijd gezegd. De vraag is alleen: als we als overheid effectief overwegen om instrumenten te gebruiken om mensen aan te zetten hun aankoopgedrag bij te sturen, welke instrumenten gebruiken we dan?

Ik denk dat de premie een bewijs is van het feit dat we wel een leuk speeltje hebben om uit te delen, maar dat we er in de feiten niet in slagen om dat aankoopgedrag bij te sturen. Mijn pleidooi zou dan ook zijn dat we op die andere zaken inzetten. Er zijn andere zaken die we kunnen doen, waar ook vraag naar is. Uit enquêtes en uit studies blijkt ook dat mensen een omkadering verwachten. De laadpalen zijn daar het belangrijkste onderdeel van, in parkeergarages enzovoort. Op dat gebied hebben we een gigantische achterstand tegenover het buitenland, want u hebt verwezen naar andere landen zoals Spanje, maar ik denk niet dat dat de landen zijn die zo hard voorlopen op het gebied van elektrisch

rijden en die ook premies geven. Ik denk dat we beter kijken naar de landen die wel vooroplopen, en dan zult u zien dat die veel meer inzetten op omkaderend beleid en laadpaalinfrastructuur enzovoort.

Ik zou eerder daarvoor pleiten, in plaats van vast te houden aan die premie, die niet meer is dan een leuk cadeautje.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik zou willen aansluiten bij de bemerkingen van collega Diependaele. Onze fractie is ook niet per se tegen groepsaankopen, maar die zouden het sluitstuk moeten vormen van een beleid dat echt kan wegen op het aandeel van zero-emissievoertuigen. Nu lijkt het zowat de basis van dat beleid te zijn, en dat is een beetje problematisch.

Het is net zoals bij de energieleningen – waar ik overigens achter sta –, toen de minister elke week kwam vertellen hoeveel extra energieleningen er werden aangevraagd. Ik vermoed dat het met die elektrische wagens ook zo zal zijn. Telkens wanneer er een paar wagens bijkomen, zult u dat contract allicht mee ondertekenen. Collega Gryffroy alludeerde daar ook al op in zijn vraag in de plenaire vergadering.

Ik vind het vooral belangrijk om te horen hoe u ervoor gaat zorgen dat we die 7,5 procent wel halen. U hebt al een aantal elementen aangeraakt, maar ik wil graag een substantiëler antwoord horen. Dat lijkt mij heel erg belangrijk.

Ik vind het ook heel cruciaal dat de overheid zelf het goede voorbeeld geeft. Ik vraag regelmatig het aantal zero-emissievoertuigen op bij de administratie, maar dat aandeel is heel miniem: nauwelijks 1 of 2 procent. Dat aandeel is heel erg klein. Als je vraagt om als maatschappij naar 7,5 procent te gaan, dan moet je ervoor zorgen dat de eigen administratie minstens 10, 12 of zelfs 15 procent haalt.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega Diependaele, ik zou u toch willen vragen om wat optimistischer naar de toekomst te kijken, en om er toch in te willen geloven dat we de doelstellingen halen. Ik zei het daarnet al tegen collega Gryffroy, toen het over hernieuwbare energie ging. Nu gaat het over de zero-emissievoertuigen, en wat dat betreft doe ik opnieuw een oproep om toch wat optimistischer naar de toekomst te kijken, en te geloven in de vooropgestelde doelstellingen.

Eerst en vooral zijn de groepsaankopen slechts een van de maatregelen die de Vlaamse overheid neemt om mensen te overtuigen tot de aankoop van een zero-emissievoertuig. De overheid heeft vooral de taak om mensen te informeren, te sensibiliseren en te overtuigen om tot de aankoop van een zero-emissievoertuig over te gaan. We moeten hen zeker ook faciliteren.

Ik heb daarstraks al gezegd dat we dat op tal van manieren doen. We doen dat via fiscale maatregelen – de vrijstelling van de belasting op de verkeersinstelling en de vrijstelling van de verkeersbelasting – en via de campagne 'Van Euh naar Aha'. Die campagne, die ik gisteren toegelicht heb, is duidelijk zichtbaar op de website www.milieuvriendelijkevoertuigen.be. Op die website gaan we de mensen overtuigen van het comfort, maar zeker ook van de klimaatimpact van milieuvriendelijke voertuigen. Ook daar zetten we ten volle op in. En ook de groepsaankoop vormt een onderdeel van onze strategie.

Ik wil vooral nog meegeven dat die groepsaankoop loopt van 15 januari tot 15 mei. Als u vandaag vraagt of ik daar al een evaluatie over kan geven, dan moet

ik neen antwoorden. Dat kan pas nadat we de volledige periode van de groepsaankoop hebben doorlopen, op 15 mei.

Zo overstijgen we ook de saloncondities, want u weet dat heel wat automerken op dit ogenblik nog heel wat saloncondities geven. De Vlaamse overheid gaat die groepsaankoop uiteraard niet organiseren, maar wel faciliteren. Het is de firma Bobex die werd geselecteerd om de groepsaankoop te organiseren. Na 15 mei krijgen we een duidelijk zicht op het uiteindelijke effect van deze maatregel – een van de vier maatregelen – bij het overtuigen van mensen om een milieuvriendelijk voertuig aan te kopen.

De overheid kan natuurlijk niet alles doen; we moeten sowieso ook kijken naar de fabrikanten. U weet dat niet alleen de overheid een belangrijke rol speelt in het overtuigen van mensen. Ook de prijs van de voertuigen, de laadinfrastructuur en de actieradius zijn belangrijke aspecten. Ook hier kan ik verwijzen naar de website, want u weet dat heel wat mensen minder dan 20 kilometer per dag afleggen met hun voertuig. En dat zou eigenlijk de meest interessante doelgroep zijn om onmiddellijk over te schakelen op een elektrisch voertuig.

Wat de vragen van collega Danen betreft, wil ik toch nog eens duidelijk stellen dat de groepsaankoop zeker niet onze enige maatregel is, en dat het niet de basis vormt van de genomen maatregelen. Ik herhaal dat ook ons laadpalenplan een belangrijk element is. We hebben ook ons actieplan Clean Power for Transport, dat binnenkort geëvalueerd wordt. Die evaluatie zal aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden, en ze kan desgewenst ook hier toegelicht worden. Daarnaast zijn ook de andere maatregelen heel belangrijk: de groepsaankoop, de premie, de fiscale maatregelen en de campagnes. Dat wil ik zeker benadrukken.

U vraagt ook naar het voorbeeldgedrag dat we moeten tonen. Ik weet niet of u het hebt meegekregen, maar vorige week of de week daarvoor hebben we aan de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) een twaalftal zero-emissievoertuigen kunnen leveren. Die zullen vooral door de controleurs van VLABEL worden gebruikt.

Met die twaalf zero-emissievoertuigen die VLABEL nu ter beschikking heeft, komen wij nu al aan 15 procent van het autopark van VLABEL. Wij doen dus voldoende voor de doelstellingen. Wij hebben ook de andere collega's binnen de Vlaamse Regering opgeroepen om dit voorbeeld van VLABEL zeker te volgen. Ik kan u ook nog zeggen dat wij op het kabinet zero-emissievoertuigen hebben. Wat dat betreft, geven wij zeker het voorbeeld.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Minister, ik ben van nature zeer optimistisch. Het feit dat ik dat hier niet ben, zou op zich al een teken aan de wand moeten zijn.

In uw tweede antwoord bent u helemaal rond die olifant gefietst. Die cijfers, die doelstellingen: ze zijn zeer moeilijk.

Voorzitter, ik las vorige week in de krant dat u hebt gezegd: "Er is meer ambitie nodig en die wil ik ondertekenen." Wij kijken naar de cijfers die duidelijk maken of we die ambities door instrumenten en door het beleid zullen halen en concluderen dat u daar een Scud afvuurt. Het is mijn taak als parlements lid om te bekijken of we met het geld dat we hier voor die premie inzetten, effectief het resultaat halen dat we willen halen. Ik herhaal het nog eens heel duidelijk. U geeft het verhaal over die campagne en hebt het over het feit dat u hierop als overheid maar een beperkte invloed hebt. Ik heb zelf aangegeven dat ik daar volledig achter sta. Ik ben het daar volledig mee eens. Maar ik blijf erbij dat de premie die u uitdeelt en waar we zeer veel geld in steken, meer een spelerei is en in de feiten niets te maken heeft met het halen van die doelstelling. Het lukt

niet om met die premie die doelstelling te halen. Ik ben ervan overtuigd dat we dat geld beter kunnen gebruiken voor andere zaken. Het is mijn taak om dat te doen. Wij willen u daarin ondersteunen. Wij willen er absoluut verder over nadenken, maar zoals het er nu voor staat en met de antwoorden die u nu geeft, zullen we geen stappen vooruit zetten.

Het is natuurlijk gemakkelijk om voortdurend te vragen om scherpere doelstellingen en nog grotere ambities. Wij hebben die opmerking ook al vorige week in de plenaire vergadering gemaakt. Wij kunnen daar gerust in meegaan, maar uiteindelijk zullen we de instrumenten en de middelen moeten hebben om die doelstellingen te halen. Dat stel ik hier ter discussie en de cijfers geven mij gelijk.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Diependaele, u kunt zich het debat van vorige week herinneren over meer ambitie. Dat ging voor alle duidelijkheid over de zero-emissieambitie voor de hele economie in 2050 en over wat daarvoor nodig is. Dat ging niet over een onderdeel daarvan. Ik dank u zeer voor uw kritische vraag.

Het is de taak van het parlement om het beleid te evalueren en om te bekijken hoe wij een aantal gedeelde ambities kunnen halen.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik zal het citaat vervolledigen: "in 2030 een klimaatneutraal Vlaanderen en in 2050 zero-emissie".

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dat is fout geciteerd. In het verslag van het parlement staat het anders.

Matthias Diependaele (N-VA): Dat maakt nu niet veel uit. Het punt is natuurlijk dat er voortdurend wordt geijverd voor scherpere doelstellingen. Ik zeg het nog eens: als je er nog eens de middelen en instrumenten aan verbindt om ze te halen, kunnen we erover nadenken. Maar uit de feiten van vandaag blijkt dat we die 7,5 procent in 2020 in elk geval niet zullen halen.

De voorzitter: Mijnheer Diependaele, als u het toestaat, wil de minister graag nog een extra verduidelijking aanbrengen.

Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Diependaele, ik wil toch nog heel even heel duidelijk stellen dat u tegen die premie bent. Maar als een zero-emissievoertuig ongeveer 10.000 euro meer kost, en men kan een premie krijgen van 4000 euro, dan is dat een belangrijke 'drive' voor mensen om over de streep te komen. Daar blijf ik bij. Dat is een heel belangrijk gegeven. Als ik de sprong zie die we in het laatste kwartaal van 2018 hebben gemaakt, dan hoop ik alleszins dat we die 7,5 procent gaan halen, maar u kunt mij nu echt niet vragen om de doelstelling te verlagen naar 4 of 5 procent. We moeten inderdaad een zo hoog mogelijke ambitie hebben. We moeten allemaal samen, met alle maatschappelijke geledingen, ervoor zorgen dat we die targets halen. Daar blijf ik bij.

De voorzitter: Mijnheer Diependaele, u hebt uiteraard het laatste woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik had ook gedacht dat 4000 euro op een aankoop van 40.000 euro iets zou uithalen. Daarom hebben wij het ook een kans gegeven, wij hebben dat mee ondersteund. Bij toenmalig minister Tommelein – of was het nog mevrouw Turtelboom? – hebben wij dat alle kans willen geven. Maar nu blijkt uit de cijfers dat het niet kan. 383 aanvragen op 2660 aankopen. En dan zegt de enquête die u zelf naar voren brengt, dat slechts de helft daarvan het verschil heeft gemaakt. Dat zijn er dus ongeveer 190. Dan denk ik dat we eerlijk moeten zijn met onszelf en onderzoeken of er geen betere manier is om dat geld in

te zetten. Als je dan onderzoekt waarom de elektrische mobiliteit niet grondig doorbreekt en nog niet de doorstart neemt die ze zou moeten nemen, dan blijkt het vooral over laadpaalinfrastructuur en dergelijke te gaan. Prijs is maar een van de onderdelen daarvan. Ik doe een positieve oproep om dat ook eens te bekijken.

De voorzitter: Dat is een zeer nuttige oproep, mijnheer Diependaele. Dit onderwerp zal zeker nog voer voor discussie en debat leveren over hoe we ons collectieve wagenpark verder kunnen vergroenen. Bedankt voor uw bijdrage.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het aantal windmolens in Vlaanderen – 671 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is de ambitie van de Vlaamse Regering om prioritair in te zetten op zon, wind en warmte. Wind is in Vlaanderen een belangrijke en duurzame energiebron, die een bijdrage levert aan de duurzame energievoorziening in ons land en bijdraagt tot de Europese en internationale doelstellingen.

In het Energieplan van de minister wordt de ambitie voor hernieuwbare energie becijferd. Er zouden tegen 2020 280 nieuwe windmolens moeten worden gerealiseerd. Om dit waar te maken, werd onder meer het windplan Windkracht 2020 uitgewerkt, met als doel meer en sneller windmolens in Vlaanderen te plaatsen. We kunnen dat maar als de drempels worden weggehaald en als er een versnelling hoger wordt geschakeld. Dat was de filosofie van Windkracht 2020. Wat er lokaal kan en niet kan, en hoe mensen daartegenover staan, kun je niet bij decreet vastleggen. Je kunt de mensen de windmolens niet door de strot duwen. Je kunt dat niet bepalen in een plan zoals Windkracht 2020.

2017 was een relatief goed jaar voor windmolens. Er werden er 80 geplaatst, goed voor 226 megawatt. Ik neem er even de cijfers bij zoals ze in het persartikel staan, op basis van een persbericht van de Vlaamse WindEnergie Associatie (VWEA). Deze cijfers kloppen niet altijd met wat we terugvinden op energiesparen.be. In 2017 gaat het daar niet over 226 megawatt maar over 224 megawatt. Deze discussie hebben we vorig jaar ook al gevoerd: hoe komt het dat de VWEA met andere cijfers aan het werken is dan wat op de website van energiesparen.be staat?

Deze mooie resultaten werden in 2018 echter niet gehaald. Volgens het persbericht kwamen er vorig jaar slechts 36 nieuwe windturbines bij. Men gaat dan uit van een vermogen van 3 megawatt per stuk en zo komt men aan 107 megawatt op het einde van het jaar. Op de website van energiesparen.be staat eind november 73 megawatt. Dat is nog geen 107 tenzij er in december nog heel wat is opgestart. Die discussie hebben we vorig jaar ook gevoerd. Wat is er nu juist? De sector die de cijfers opgeeft of energiesparen.be? Het moet toch een van de twee zijn of ze moeten toch minstens dezelfde getallen geven. In ieder geval is 73 megawatt eind november ver beneden de doelstelling van jaarlijks 70 windturbines of 150 megawatt extra.

Minister, wat is volgens u de reden waarom de doelstelling in 2018 niet werd gehaald?

Wat zult u doen om de vooropgestelde doelstellingen inzake windenergie uit het Energieplan en het plan Windkracht 2020 te realiseren?

Hoe kunnen we het aantal windturbines verhogen?

Wat is de stand van zaken over de onderhandelingen met de luchtvaart en Defensie om de regelgeving te versoepelen en dus drempels weg te halen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, in het algemeen en specifiek in het kader van het windplan Windkracht 2020 hebben we intussen grote stappen voorwaarts gezet. Voor windenergie op land staat de teller voor 2018 voorlopig op 528 windturbines met een totaal vermogen van 1208 megawatt. We verwachten nog een vijftal bijkomende windturbines met een totaal vermogen van ongeveer 15 megawatt die nog niet in de statistieken zijn opgenomen.

Het bijkomend vermogen van de afgelopen drie jaar bedroeg zo meer dan 400 megawatt of een 150-tal bijkomende turbines, waarmee de subdoelstellingen werden gehaald. Grootschalige windturbines bouwen is een ingenieus proces, ook in de tijd, dat niet altijd samenvalt met een kalenderjaar en waar bijgevolg soms uitzonderlijke jaren zijn zoals we meemaakten in 2017 met een buitengewoon goed resultaat.

De globale doelstelling voor wind tegen 2020 bedraagt 1490 megawatt. Om dit te realiseren zou er dus momenteel de volgende twee jaren telkens ongeveer 135 megawatt aan windvermogen moeten bijkomen of jaarlijks een 45-tal turbines van gemiddeld 3 megawatt. Dit is zoals eerder al aangegeven een ambitieuze maar haalbare doelstelling. We zitten op schema en halen onze subdoelstellingen. Het Windplan 2020 en het bijhorende actieplan doen hun werk om onze ambities voor 2020 waar te maken. De analyse aan de basis van ons Windplan is namelijk gestoeld op projecten die al vergund zijn of projecten die de provincies als vergunningverleners op korte termijn vergunbaar achten.

We moeten uiteraard de ambitie blijven bewaken en ondersteunen. Dit is in het bijzonder het geval voor wat betreft het faciliteren van het potentieel aan windenergie in gebieden waar burger- of militaire luchtvaart een drempel vormen en waartoe we in het kader van het actieplan binnen het Windplan specifieke werkgroepen hebben opgericht.

Ten aanzien van de burgerluchtvaart is er ook in steun voorzien om tot een concrete en voor alle actoren werkbare oplossing te komen in de E40-zone in de omgeving van de luchthaven van Oostende. Dit proces loopt en heeft een tempo eigen aan de omvang en complexiteit op deze locatie met de ambitie om dit potentieel zo maximaal mogelijk te realiseren en tegelijk ook een werkwijze te hebben die op andere gelijkaardige potentiële zones van toepassing is.

De onderhandelingen langs de kant van de militaire luchtvaart verlopen moeilijker. Daar waar we duidelijke stappen voorwaarts zetten en een gezamenlijk doel voor ogen houden met de burgerluchtvaart, gaat Defensie eerder op de rem staan. Het is wel de verwachting dat voor de specifieke E40-zone rond de luchthaven van Oostende en Koksijde en het sluiten van de militaire basis, een oplossing uit de bus zal komen.

Maar algemeen is het bijzonder jammer dat Defensie recent nog is gaan verstrengen en extra studiewerk toevoegt bovenop het al bestaande omvangrijke studiewerk dat nodig is voor het plaatsen van windturbines. Het is evident dat dit een belemmering vormt, hoewel ik er van overtuigd ben dat ook Defensie de klimaat- en energiedoelen ondersteunt en haar rol hierin wil en kan opnemen.

We hebben hierover al samengezeten met de legerleiding en zullen dat ook nog doen met het kabinet van federaal minister van Defensie Loones. Ook daar heb ik goede hoop dat we vooruitgang kunnen boeken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): We spreken hier over megawatt, maar uw doelstellingen zijn megawatturen of gigawatturen. Met andere woorden, als u zegt dat er ieder jaar nog 45 stuks moeten bijkomen aan ongeveer 3 megawatt, dan weet u zeer goed dat u dit in 2020 niet haalt. Ze zullen niet allemaal op 1 januari worden geplaatst. Ze zullen waarschijnlijk ergens op het einde van het jaar worden geplaatst, net zoals nu.

Er is de biomassacentrale in Genk, die niet in de doelstelling kan worden opgenomen, zodat we 1400 gigawattuur missen, maar daarbuiten, zelfs als je op het einde van 2020 vaststelt dat je 45 windmolens hebt voor 3 megawatt, dan zal dat niet over de volledige periode van 2020 worden geproduceerd. Dan zullen we op dat vlak de doelstelling dus niet halen. Ik verwacht daar gewoon eerlijke communicatie over, dat u me durft te zeggen hoe het zit.

Naast de discussie over megawatt en megawattuur op het einde van het jaar, hoe komt het dat de sectororganisatie in het begin van het jaar altijd met andere cijfers komt dan wat wij terugvinden op websites? Moet ik de sectororganisatie omarmen, of de officiële weg en de cijfers op de websites? Uiteindelijk is het toch wel belangrijk om te weten waar we komen, want hoe dichter we bij het eindpunt komen, hoe beter de cijfers moeten zijn om een nauwkeurige inschatting te kunnen maken, om heel snel nog te kunnen bijsturen. Maar wat zijn nu de juiste cijfers? Die van de sector of die van de websites?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De bezorgdheid van collega Gryffroy is natuurlijk ook de mijne als het op windenergie aankomt. Ik wil toch nog even aanstippen dat ik het jammer vind dat ons voorstel van decreet van een paar weken geleden om windenergie via coöperaties gemakkelijker te maken, hier gewoon is weggestemd. Ik denk dat we andere instrumenten nodig hebben om onze doelstelling te halen op het vlak van windenergie, want we zien dat we er inderdaad niet gaan geraken. Minister, wat wilt u dus extra doen om dat te ondersteunen? Dat is immers natuurlijk wel heel belangrijk.

Als het gaat over Defensie, ben ik het eigenlijk een beetje beu. Het is al vijftien jaar dat elk jaar een paar keer in dit parlement wordt gevraagd hoe het zit met Defensie wat de windmolens betreft, en elke keer opnieuw wordt gezegd dat men in gesprek is, maar goede hoop heeft. Dat kan toch niet blijven duren. Ik denk echt dat men dit moet opnemen. In gebieden waar best veel wind waait, kunnen nu geen molens worden ingeplant door de zware restricties. Ik heb er alle begrip voor dat je niet zomaar overal windmolens kunt plaatsen, maar nog bijkomende restricties opleggen, ik denk echt dat dat vandaag de dag niet meer kan.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, we kunnen er als overheid, als beleidsmakers uiteraard alleen maar voor zorgen dat er een zo ruim mogelijk vermogen aan windenergie is. Wij kunnen er niet voor zorgen dat het meer gaat waaien of dat er alleszins qua productie een hoger cijfer wordt gehaald. U zult weten dat wij dat natuurlijk niet kunnen. Als ik opnieuw kijk naar de cijfers voor 2018, dan moet ik u wel zeggen dat we ook inzake de productie van groene stroom wel onze ambities hebben gehaald. Dat is tegelijkertijd ook een antwoord op wat collega Danen zei. Ik heb dat in mijn initiële antwoord ook al aangegeven. We zijn op schema wat de subdoelstellingen betreft inzake windenergie, en we zijn er dan ook, opnieuw, zeker van dat we onze doelstellingen zullen halen.

Mijnheer Gryffroy, u verwees naar de website www.energiesparen.be. Die cijfers moeten correct zijn. De cijfers die u daar vindt, zijn dus de cijfers die op dit

ogenblik volledig zijn gevalideerd. Er zijn natuurlijk nog altijd een aantal windturbines die nog niet zijn aangemeld of die nog niet in de allerlaatste cijfers zitten. Ik denk dat ik dat daarstraks ook al heb gezegd. Er zijn er ook al waarvan de kans heel, heel reëel is dat ze straks al optimaal draaien. Ik kan het voorbeeld van mijn eigen gemeente geven. Als ik kijk naar de Energiekaart opgemaakt door het VEA, dan staat daarin specifiek voor mijn gemeente dat daar op dit ogenblik zes windturbines zijn geïnstalleerd, terwijl ik er zelf weet van heb dat er ook al een zevende draait. Het moeten dus natuurlijk de volledig gevalideerde cijfers zijn. Als u verwijst naar de cijfers van VWEA, dan kan ik u alleen maar zeggen dat niet iedereen die op dit ogenblik in de windenergiesector zit, daarbij is aangesloten. Wij kunnen uiteraard dan ook niet verantwoordelijk zijn voor de cijfers die daar zijn opgenomen.

Collega Danen, ik kan de opmerkingen omtrent Defensie alleen maar bijtreden. Wij vinden het ook zeer, zeer spijtig dat Defensie nu nog strenger wordt. U zegt hier al vijftien jaar lang vragen te stellen over waarom Defensie zo moeilijk doet, waarom er geen consensus kan worden gevonden om de militaire luchtvaart over de streep te halen om toch toegeeflijker te zijn inzake het plaatsen van windturbines. Wij zouden het graag anders willen. Misschien kunt u die vragen ook nog eens extra in het federale parlement stellen, maar het is uiteraard de federale overheid die bevoegd is voor Defensie. Als Vlaamse overheid kunnen we alleen maar rekenen op hun goodwill, maar, opnieuw, ik betreur dat zij de regels strenger hebben gemaakt. Dat is zeker geen goede zaak.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Cijfers moeten worden gevalideerd, daarmee ben ik het eens. Op de website www.energiesparen.be dateren de jongste gevalideerde cijfers, in gigawattuur, want uw doelstelling is gigawattuur, niet gigawatt, dus geen vermogen, maar productie, echter van eind 2017. Ik wil dat gewoon meegeven.

Ik wil ook het volgende meegeven aan Groen. We hebben inderdaad vorige week uw voorstel van decreet niet goedgekeurd, maar uw filosofie is: als we er niet geraken, laten we dan maar onteigenen. Mijn filosofie is, zoals blijkt uit de eerste vraag die ik heb gesteld: als we er niet geraken, laten we een samenwerking tussen landen organiseren.

Johan Danen (Groen): Ik wil daar toch even op repliceren. De onteigening was niet de kern van het voorstel van decreet. Ik was perfect bereid om daarover overleg te plegen en ik ben dat nog steeds. Als dat het probleem is, zal ik dat eruit halen. Ik zal het ontwerp dan alsnog voorleggen, met dat element eruit gehaald. Ik hoop dat ik dan op uw steun kan rekenen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het was misschien geen bladzijdelange omschrijving, maar dat ene zinnetje is dodelijk.

De voorzitter: Collega's, het zou ons te ver leiden om hierop door te gaan. De stemming is al achter de rug en kan alleen heropend worden bij een nieuw initiatief.

De vraag om uitleg is afgehandeld.